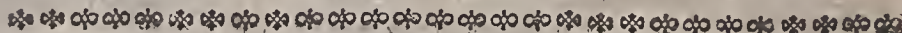
Løg-Þingis

Booken,

Inneþaldande þad, sem giørdist og fram̄-
foor fyrer Løg-Þingis-Rettinum
Anno 1783.

Prentud ad Hrappsey,
í því nýa konúngl. privilegerada bókþryckerie 1783,
Af Gudmunde Jons Syne.

Num. I.

Anno 1783. þañ 8 Julii vid Øxar-A

var af Hr. Løgmañe B. Marcussyne sett eitt almeñelegt Løgþing, og til Løgþinges Rettarens Þienustu wtnefnder epterskrifader Løgrettumenn, nefnel.

wr Arnesß Þinge

Einar Haflidason og Beinteinn Ingemundarson.

wr Kialarnesß Þinge

Þorkell Þordarson, Jon Þorgeyrsson og Þorlakur Giestsson.

Hr. Løgmadur B. Marcusson og Hr. Løgmadur S. Thorarensson eptersspyria hvørt nockrer Málspartar úr þeirra Løgdæmum sieu til Løgþingesins komner? Hvar til nærverande Løgrettumenn svara Nei. So voru helldur aungver Kongl. Embættesmenn komner til Løgþingesins

Num. II.

Þann 9 Julii s. m. settest i Løgþinges Rettenn Hr. Løgmadur S. Thorarensson, og epterspurde hvørt nockrer Málspartar úr Vestann og Nordann Løgdæmenu væru til Løgþingesins komner, og innfann sig eingenn fyrer utann Prestenn Sr. Hannes Lauritsson Scheving innann Nordur Sýsslu, sem mætte fyrer Løgþinges Rettenum og framlagde eina Løgþinges Rettar Stefnu af Dato 24. Maii nærstlidna under Hende og Signete Sýsslumannsins i Skagafiardar Sýsslu Sgr. Wigfúsar Scheving (epter skriflegre Fullmagt Hr. Løgmannsins Stephans Thorarenssonar) hvar med stefnest Sýsslumadurenn i Nordur Sýsslu

Sgr.

Sgr. Wigfús Jonsson, til ad forsvara sinn ad Helgastodum þann 28 Febr. og 1 Martii næstl. affagda Dóm og Interlocutoria i einne Søk mille Prestsens Sr. Hannesar Scheving og Reykiádals Jarda Forpagtara Þorsteins Jonssonar, risande út af Vidarhøgge i Skóge Jardanna Halldórsstada og Parts. Forpagtarenn Þorsteinn Jonsson stefnest og til ad forsvara sína Action i Herade, samt Gróðyrde i Stefnu og Innlegge so vel sem heyra Citantens Jretteseltelser, under endelegann Løgþinges Dóm, med vidara sem sama Løgþinges Rettar Stefna med sier fører, uppleslinn not. lit. A. Stefnan er Vidkomendum auglýð sem hennar Uppráskrifter sýna. Þeir innstefndu Málspartar voru þrisvar upphróvader og mættu ecke. Þar næst framlagde Presturenn Sr Hannes Scheving Proces og Dóm i þessare Søk, gengenn ad Helgastødum af Sýsslumanne Wigfúse Jonssyne, þann 28 Febr. og 1 Martii næstl. i hvørs Slúttningu Presturenn Sr. H. Scheving er dæmdur ad betala til Kongsins hálfa adra Mørk Verdaura fyrer Skógar Averka á Kóngs Jørdenne Halldórsstødum, og fyrer Oheimildar Adtekter þriár Merkur, hálft til Kongs og hálft til Forpagtarans Mr Þorsteins Jonssonar; Enn fyrer Averka Bót á Skóge Bónda eignarennar Parts, er Presturenn dæmdur ad betala til Mr. Þorsteins hálfa Mørk, og i Landnám adra hálfa, med vidara sem same Proces og Dómur med sier ber, uppleslinn not. lit. B. Vegna þeirra innstefndu Málsparta Burtuveru vard i þetta Sinn eckert meira fyrertekcd i Søkenne, helldur voru af Rettenum vidare Adgiørder i henne útsettar til næstkomande Mánudags þess 14da hujus, hvar vid þó ecke er fyrerbyggt, ad Søken ádur kunne ad fyrertakast, ef þeir innstefndu skylldu innann nefnds Tíma innfinna sig hier á Løgþingenu.

Num. III.

Þar aungver fleire Málspartar innfundu sig, var frá Retteunum genged.

Num. IV.

Þann 10. Julii s. m. ad Løgþinges Rettenum settstum var af bádum Hhr. Løgmønnunum eptersþurt, hvørt nockrer Málspartar væru hier til Stadar edur

til

til Løgþíngesins komner? Hvar til Løgrettumenn svørudu Net; Var því frá Rettenum genged.

Num. V.

Þann 12. Julii, ad Løgþínges Rettenum settstum voru eptirskrifud Kongl. Majts. Rescript til Hr Amtmannsins yfir Nordur og Austur Amtenu á Islande Hr. Stephans Thorarenssonar upplesinn ad hanns Forlage.

1.

Christian den Syvende af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmersken og Oldenborg.

Vor Gunst tilforn! Som Vi allernaadigst have besluttet, at det i Hensigt til Amternes Deeling i Island skal have sit Forblivende ved Vores Forordning af 15. Maii 1770. som inddeeler Landet i 2. Amter, hvoraf det eene bestaaer af Landets Sondre og Vestre Fierdinger, og det andet Amt af de 2. Nordre og Østre Fierdinger, dog med den Forandring, at Skaptefells Syssel, derudi Landets Østre Fierding er beliggende, herefter henlægges til Sonder- og Vester-Amtet: Saa er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at Du herefter ei befatter Dig med Amtmands Forretningerne over dette Syssel, som saaleedes udgaaer fra det Dig allernaadigst betroede Amt, og derhos bekiendtgiør saadant til Efterretning for alle Vedkommende. Dermed skeer Vor Villie. Befalende Dig Gud.

 Skrevet

Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residenseſtad Kiøbenhavn den 19. Maii 1783.

Under Vores Kongelige Haand og Seigl

Christian R.

(L. S.)

2.

Christian den Syvende af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holſten, Stormarn, Ditmarſken og Oldenborg;

Vor Gunſt tilforn! Som Vi ere komne i Erfaring om, at adſkillig Misbrug og Uorden ved Landſkyldens Nedſettelſe paa det Os udi Island tilhorende Gods ſkal foregaae, i det nogle Forpagtere af ſaadant Vort Gods ved Fæſte-Forandringer Egenmægtig bortbygſle Gaardene for ringere Afgivt, end tilforn haver været erlagt; Saa er, for at forekomme ſaadan Misbrug i Fremtiden; Vores allernaadigſte Villie og Befaling:

1.) At de blandt dette Slags Affældninger, ſom nu allereede ere giorte, vel maae, for Vidtløftighed at undgaae, forblive ſaaledes i nu værende Fæſteres Tid, men at derimod ſkal drages Omſorg for, at faae ſamme ophævede, hvor det er mueligt, og Gaardene ſatte igien for deres rette Afgift, naar nye Fæſtere komme til Godſet.

2) At alle Vore Forpagtere, ſom endnu ikke have rigtig Udſkrivt af den Kongelige Jordebog, ſtrax bør forſkaffe ſig ſamme fra Land-

Landfogeden, og anføre, efter dens Forskrivt, Beboernes aarlig svarende Afgivt, under hvilken de ingensinde maae understaae sig at bygsle eller bortfæste nogen Gaard eller tilliggende Herlighed; Og

3.) Dersom nogen Gaard ved paakommende Skade saa meget forværves, at samme ey til den i Jordebogen fastsatte Afgift kunde bortbygsles, da ville Vi allernaadigst, at Forpagteren derom skal, for saa vidt det Dig allernaadigst betroede Nordre og Østre Amt angaaer henvende sig til Dig, som ved en Sysselmand, der ey haver nogen Part i Sagen, tillige med uinteresserede Besigtelses-Mænd haver at foranstalte afholdt en lovlig Besigtelses-Forretning over den beskadigede Gaard og dens Thun, Eng, Græsmarker, Qvæg og alle øvrige Herligheder, paa det at deraf tydeligen kand erfares, om Skaden ikke ved Opsiddernes Vanrøgt og Skiødesløshed maatte være Gaarden tilføyet. Og haver da Sysselmanden at indsende, tilligemed Forretningen til Dig sin Betænkning, om paa hvad Maade og ved hvilke Anstalter Gaarden igien kunde forbedres, samt endelig at foreslaae, om nogen, og da hvilken, Lettelse i Afgivten imidlertid nødvendig maatte tilstaaes. Og haver Du derefter over Forretningen og Forslaget at indhente Landfogedens Betænkning, og at indsende samme, tilligemed Din egen og Forretningen selv, til Vort Rente-Kammer, hvorfra Du igien kand forvente de fornødne Forholds Ordres, som Du siden meddeeler saa vel vedkommende Forpagter, som og Landfogeden, til begges Efterretning. Hermed skeer Vor Villie.

Befal-

Befalendes Dig Gud. Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residence Stad Kiøbenhavn den 19. Maii 1783.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

Num. VI.

Var epter voru upphrópader Málspartar úr bádum Løgdæmunum og innfann sig eingenn, var þvi frá Rettenum genged.

Num. VII

Þann 14. Julii settest i Løgþinges Rettenn Hr. Amtmadur S. Thorarensson og liet upphrópa Málsparta úr Nordur Sýsslu, mætte so Presturenn Sr. Scheving til ad agera þá Søk, sem nærstl. 9 hujus var hier vid Rettinn anhængig giørd, einnenn mætte Mr. Þorsteinn Jonsson og framlagde Innlegg af Dags Dato, hvar med hann vill forsvara sina Action i Herade med vídara, sem þad medfærer, uppleſid not. lit. C. Munnlega uppástendur Presturenn, ad hann hafi ei láted høggva edur taka Hrís i Helgastada edur Parts Skógum, epter þad hann hafi af Mr. Þorsteine þar um vered munnlega advaradur, og seger þad sie ei helldur ad finna i Processenum. Enn nu framlagde Mr. Þorsteinn Innlegg af Dags Dato, hvar inne hann vidbýst ad innkalla fyrer Rett Bóndann Joseph ad sanna med Eyde þad hann hefur fyrer Herads Rettenn framfært med vídara sem þad medfærer, uppleſid not. lit. D. Noch frammlagde hann Innlegg af Dags Dato, sem er hanns Umkvørtun yfir Grófyrdum Prestsins i Stefnu og Innlegge med vídara, uppleſid not. lit. E. Munnlega uppástendur hann, ad endelegur Løgþinges-Dómur verde ei assagdur i Søkenne fyrre enn Sýsslumadur Wigfús Jonsson sem Dómare i Hierade sie hier

til

til Stadar ad forsvara sinn Dóm. Innlegg framlagde Prestureun Sr. Scheiving, sem er hanns Paastand og Irettesettelse mót Mr. Þorsteine, med vídara sem þad medfærer, upplesid not. lit. F. Hr. Amtmadurenn epterspyr Mr. Þorstein hvort hann kunne nockur løgleg Forfoll ad bevísa, hvar fyrer hañ sem Málspartur, hafi ei mætt hier i Rettenum fyrre? Hvar til Mr. Þorsteinn svarar; Ad ófær Vøtn og þreytter Hestar hafi hindrad sig frá ad koma fyrre. Vídara var hann adspurdur, hvøriar þreyngiande Ordsaker hann hafi haft til ad fara ad Haukadal og dvélla þar? Hvar til hann svarar: Ad þad hafi vered þreytter Hestar og til ad fá sier þar Mat keyptann. Þar Partarner søgdust ei hafa vídara ad framfæra, voru vídare Adgjørder i heñe útsettar af Rettenum til þess 18. hujus.

Num. VIII.

Hr. Løgmadur B. Marcusson liet sama Dag upphrópa Málsparta úr Sunnann og Austann Løgdæmenu, og innsann sig eingenn.

Num. IX.

Sama Dag var ad Forlage Hr. Stiftamtmanns Thodals upplesin eptersrifud Kongl. Majts Forordning.

Vi Christian den Syvende af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Dytmersken og Oldenborg.

Giøre alle vitterligt, at Vi, for desto nøyere at bestemme og fastsette Præsteskabets Indkomster, saa vel af Ministerial Forretninger, som af Tiender, samt tillige Kirkernes Rettigheder, paa

Vort Land Island, allernaadigst have funden for got at anordne og befale

1.

Hver Bonde skal aarlig besøge Repstiore Tingene og der for Repstiorernes Ret rigtig angive alt sit Gods, som de skal vurdere til Tinge, saaleedes, at hvert 4. Rdlrs. Værdie, som saaledes gaar i Kiøb og Salg, bestaaende udi Qvæg, Fiskebaade, ꝛc. skal ansees for 1. Hundrede til Tiende; saa som:

2. Heste eller 3 Hoppe 4 Aar gamle tiendes for	1. Hundr.
Alle Koer, hvoraf fuld Leye svares indtil 7 i Tallet tiendes ligeleedes for	1. H.
da hver 7de Koe falder bort i Tiende Regningen.	
Alle Stude og Gielde Qvier af 3 H. Værdie for	1. H.
6. Malke-Faar for	1. H.
8. Søyder 3 a 4. Aar gamle for	1. H.
10 Stk. 2 Aars gamle Faar for	1. H.
18. Stk. 1 Aar gamle Faar for	1. H.
Alleslags Baade som gaae til Søes paa Fiskerie for	1. H.
Hvor Lodder og Torske Garn bruges, tiendes de for en halv Baad, det er at sige, saa mange der følge hver Baad.	
Penge som staae frugtesløse tiendes 40 Rdlr. til Specie for	1. H.
20 Rdlr. tiendes for	½. H.
men der under tiendes ikke Penge.	

2.

Repstiorerne maae ingenlunde lade sig nøye der med, at Bønderne angive saa og saa megen Tiende over Hoved, men de skal lade

dem opgive i særdeelesheds hver Species af sit Qvæg og siden selv vurdere det til Tiende.

3.

Udebliver nogen fra dette Ting, som der bør møde, skal Repstiorerne ansette ham for Tiende, hvilken skal være pligtig derefter at betale, og tvivles der om nogens Angivelses Rigtighed, skal hans Gods vurderes, og han være pligtig at giøre sin Eed, at han intet forsetligvis dulgte eller begik noget Undersleb, hvor efter Repstiorerne, saavelsom Sysselmanden skal have den nøyeste Opsigt her over, og i fald de forsomme samme, svare til den Skade der af foraarsages.

4.

Derimod ville Vi, at de saa kaldede pia Corpora, saa som: Præster, Kirker, Skoeler og Hospitaler, skal være frie for at tiende noget af de Qvilder eller andet Inventarium, som dem tilhøre, saavelsom at betale andre Skatter, naar disse dem ikke Specialiter udi de derom udgangne Kongl. Forordninger ere paalagde.

5.

Ligeledes skal og Landets høyeste Øvrighed, Stiftbefalingsmanden, Biskoperne og Amtmanden, efter ældgammel Skik og Landsvane, være frie for at angive deres Gods til Tiende, eller svare deraf flydende Udgifter til Vedkommende, enten til Bøygden eller andre, hvorimod de give frivillig til de Fattige og pia Corpora, som sædvanligt været haver, dog forstaaes denne Frihed for dem, alleene om hvad de have til Brug og Husholdning paa deres Boepæl.

6.

Alle Præster og Geistlige, som offentlige Embeder betiene, skal ligesaavel som andre, rigtig angive deres Gods, af hvilket Tiende bør ydes, og den samme i rette Tid udbetale, men alleene til de Fattige og ikke andre; Og hvad det Brug angaaer at paalegge dem Fattiges Underholdning, da kand de vel derfor ikke befries, men de Børn, som behøve Underviisning, skal, fremfor andre trængende, settes til dem efter det Forhold, som Reppens Fornødenhed udfordrer, saa skal og Præster og Præste Enker være frie for andre Paalæg, saa som: Skat, Giaftold, med videre, efter de igiennem Vores Rente Kammer forhen ergangne Resolutioner, men Tugthuus Told svares i Følge Forordningen af 1759.

7.

Tienden til Præsten og Kirken skal af Søe-Bonden betales halvparten med Penge efter den gamle Taxt a 90 Sk. en Vætt, men den anden halve Part betales med beste Fisk in natura og naar den mangler, da med Penge evalueret efter den nye Taxt a 1 Rdr. 76½ ß. en Vætt, hvorimod Tienden i Oplandet betales med 4½ Sk. pr Alen eller gode og afsettelige Vahre, som Præsten vil modtage.

8.

Dagsverk eller Arbeyds Dage skal allesteds enten ydes in natura, eller og betales af dem der ikke kan arbeyde med 16 Sk. i Penge eller andre gode Landøre, ligesom og Lamme Foer betales enten in natura eller med 24 Sk. Courant eller anden dygtig Vahre.

9.

9.

Betaling for Sang og Jords Paakastelse skeer som sædvanlig med 12 Fisk. eller 27 Sk. men de afskyelige og forargelige Brændeviins Pæle ville Vi at skulle aldeles være afskaffede og forbudne.

10.

For de saa kaldede Extra Verk, saasom Trolovelse gives af de formuende og bemidlede 2 Mk. Courant, af de middelmaadige bedreslags 24 ß. af de riingere 16 ß. og de fattigste 10 ß. samt; ligesaa meget for Brudevielse. For Børnedaab betales af de velbemidlede 24 ß. af middelmaadige Bonder 14 ß. af de riingere 10 ß. og de fattigste intet; For Kirkegangs eller Barsel Koners Indledelse betales halvparten mindre end for Børnedaab; For ethvert Barns Tilberedelse under Confirmation betales efter Bondens Formue, ligesom sagt er om Børnedaab, og i alle desse Tilfælde skal den som ey vil eller kan betale med Penge eller Vahre, fyldestgiøre saadant med at arbeyde hos Præsten.

11.

Alle Landskylder af Præsternes Mensal-Gods skal ved Søe-Kanten, hvor der er Fiskerie, betales med Fisk efter gammel Skik og Vane, i Følge Vores allernaadigste Resolution af 29 Julii 1779. Men i Oplandet betales hver 30 Allen med 1 Rigsdlr. til Specie beregnet, eller med saa afsettelige Vahre og gode Landøre, som Præsterne vil for Penge antage, da intet Udygtigt eller Uafsetteligt maa nogen for rigtig Gield paatrænges; Smør-Lejerne skal

 be-

betales in natura saavel i Oplandet, som ved Søe-Kanten, men i Mangel deraf betales hver 10 Pd. med 52½ ß. efter den nye Taxt.

12.

Paa de 3 store Høytider Juul, Paaske og Pinse-Dag skal saavel den høyeste geystlige Øvrighed, Biskopperne, som alle Vore Bestallingsmænd, der noget verdsligt Embede virkelig betiene, saa og Forpagtere og Klosterholdere, saavel som bemeldede Proprietarii give Præsten Offer, ligeledes og de handlende Kiøbmænd og deres Folk, som tager fuld Løn, men ingen Tiende giør, saa meget at de deraf kan have Ære, dog skal det staae til enhvers frie Villie hvor meget han giver, hvilket Præsten ikke nogen maa foreskrive.

13.

Lyse-Tolden betales overalt en heel med 4 Pd. Talg, eller i Mangel deraf med Penge efter dens Værd nevnlig 26 ß. Den som sidder med Huusholdning og holder Tienestefolk, betaler heel Lysetold, hvad enten han er Gift eller Ugift, saavel Mandsperson som Enke; Derforuden betale Løsemænd foruden Dagsverket til Præsten 24 ß. Aarlig og ligesaa meget til Kirken. Huusmænd betale ikkun halv Lysetold med 2 Pd. Tælle, eller i Mangel deraf med Penge efter dens Værd, Betaling for Begravelse ydes af formuende Forældre for et spædt Barn med 27 ß. men for ældre Folk 54 ß.

14.

Efterskrevne Misbrug ville Vi aldeles at skal være afskaffede:
a) At Proprietarii og andre beholde halve Begravelses Penge, hvilke

hvilke heel og holdne skal tilhøre Kirkerne, som og selv skal eye de Instrumenter, der tiene til at opkaste en Grav med; hvilke om nogen bryder eller bederver, han selv skal betale.

b) At Præsterne tage af Annex-Kirkerne nogle Lysetolde, som de foregive at behøve at bruge til deres Studeringer, da de dog selv bør skaffe sig Lys dertil.

c) At Præster og Proprietarii kræve Betaling af Kirken for Ringen, Lysestøbning, dens Tændelse og andet saadant, som kaldes Kirkens Bevogtelse og Oppasning.

15.

Kirkegaarde og Kirkens Vægge skal Bønderne i Sognet opføre, samt legge Tag paa Kirken paa deres egen Bekostning, dog maae de allerfattigste, som ikke kand selv føde sig, medens de ere hiemme fra i Arbeydet, gives paa Kirkens Regning Mad eengang om Dagen, saa og forskaffes Instrumenter at arbeyde med, om de ikke selv har dem; Ligeledes skal Bønderne, naar nogen stor Kirke Reparation foretages, hielpe at føre Tømmer og Materialier til Kirken, som skal billig lignes imellom dem epter enhvers Formue, og den som negter at giøre noget af saadant, naar han dertil bliver tilsagt, ansees derfor til Straf efter Lov og Landets Sædvane.

16.

Alle Kirke Regninger, saavel Indtegt som Udgift skal herefter anslaaes og beregnes til Courant Myndt, og skal Provsterne udi deres Kirke Visitatzer, saavel som Præsterne, forend de approbere og underskrive saadanne Regninger, hvilket de aarlig bør giøre, nøye

efter,

efterſee, at der ved intet Underſleb begaaes; Findes det at have ſeet igiennem Fingre herudi, nogen til Villie, da ſkal den af dem, een eller begge efter Sagens Beſkaffenhed være anſvarlig for den Skade Kirken derved tager; Men for at revidere ſaadan Regning, maa Præſten gives af Kirkens Casſe 16 ß. Cour. ligeſom Provſten nyder for Viſitationen 1 Rdr. Cour. af hver Hoved-Kirke, men af de ſmaae fattige Annex Kirker 3 Mk. og hvor Kirkerne intet haver, der maae de intet tage eller kræve.

17.

Saavel Tienden ſom alle andre Kirkernes og Præſternes Rettigheder maa udpantes hos de Modtvillige uden nogen foregaaend Dom efter Syſſelmandens Foranſtaltning, hvorefter de Vedkommende ſig allerunderdanigſt have at rette; Forbydende alle og enhver herimod, efter ſom forſkrevet ſtaaer, at hindre eller udi nogen Maade Forfang at giøre under Vor Hyldeſt og Naade; Givet paa Vort Slot Fredensborg den 17de Julii 1782

Under Vor Kongelig Haand og Signet

Chriſtian R.

(L. S.)

2.

Chriſtian den Syvende af Guds Naade,

Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holſten, Stormarn, Ditmerſken og Oldenborg.

Vor

Vor synderlig Bevaagenhed tilforn! Efter at Vi have ladet Os foredrage et af Dig Stift-Amtmand THODAL og Dig Biskop FINSEN tilligemed Amtmanden og de tvende Laugmænd indgivet Forslag til at forekomme adskillige Uordener, som skal have indsneget sig paa Vort Land Island, give Vi Eder hermed tilkiende, at Vi allernaadigst ville have anordnet:

1.

Naar Præsterne og andre geistlige Personer paa en grov og trodsig Maade sette dem imod eller forsømme at efterkomme de Befalinger, som Biskoperne, paa Embeds vegne, tillægge dem, da skal de derfor indstævnes, tiltales og dømmes for Consistorium efter Loven; Men skulle saadanne Forseelser hos de Geistlige ikke af Biskopen befindes at være større eller betydeligere end at de, ved en ringe Penge Mulct af 1 a 2 Rdlr. kand forsones, skal samme af Biskopen paalegges den Skyldige, og om han derefter ikke strax skulle betale den, tilmeldes det vedkommende Amtmand, som tillægger Sysselmanden Ordre til Mulctens Inddrivelse ved Execution; Og og skal disse Mulcter deeles imellom velfortiente Præster, som betiene de fattigste Kald.

2.

Alle Circulaire Breve fra Biskoperne til Provsterne skal prompte og uden Forsømmelse befordres og ligesaa skal de Breve, som Provsterne igien, i Anledning af Biskopernes Circulares, skrive til Præsterne, saa hastig som skee kan, efter Touren befordres fra den eene Præst i Provstiet til den anden, alt under Mulct af 1 til 2 Rdlr.

 naar

naar ingen gyldig og beviislig Forhindring har været Aarsag til, at Brevene ikke rigtig ere blevne befordrede, og skal denne Mulct paalegges af Biskopen selv, naar Forsømmelsen befindes at være hos en geistlig Person, men af vedkommende Amtmand, naar en verdslig har begaaet den. I første Tilfælde skal Mulcten deeles imellom velfortiente Præster paa de fattigste Kald, men i det sidste imellom det Sogns Fattige, hvor den Skyldige boer eller opholder sig. Med Inddrivelse af disse Bøder, naar de ikke betales, skal forholdes efter næstforegaaende 1te Artic. og for at der kand haves des større Forsikkring for disse Breves ordentlige Befordring, skal der ikke alleene tegnes uden paa dem, at de prompte bør befordres, men de Geistlige, til hvilke de ere skrevne, skal desuden kortelig inden i samme antegne, saavel naar og ved hvem de have bekommet dem, som og til hvad Tid og med hvad Leylighed de igien bortsende dem.

3.

I Henseende til Drukkenskab og de i Anledning af samme begaaende Forseelser og Forargelser paa hellige Dage i og ved Kirkerne, da skal: Alle de, som til Guds Tienesten paa hellige Dage indfinde sig saa drukne i Kirken, at saadant enten deraf, at de ikke rigtig kunde staae eller gaae, eller af andet tydelig skulle være at kiende, i Hensigt til Norske Lovs 6. Bogs 3. Cap. 8 og 9. Art. for hver gang betale en Mulct, som af Amtmanden for de Verdslige efter Forseelsens Beskaffenhed skal bestemmes, og i Mangel af Mulcternes Betaling haver han at fastsette en Corporlig Straf, efter Omstændighederne; Og i Tilfælde, at Forseelsen forsones med Penge, dee-

les

les samme lige imellem Repstyrerne og Sognets Fattige. Bisskoperne og Provsterne skal i Anledning heraf, hver Gang de Visitere Kirkerne, nøye, baade hos Præsterne, Medhielperne og Repstyrerne undersøge, og efterspørge, om nogen af desse Bøder ere Sognet tilfaldne siden sidste Visitatz, hvilket de paa deres Samvittighed, og som de derefter vil ansvare, uden nogen Gunst eller Medhold skal forklare og udsige. De som paa anden grovere Maade i Drukkenskab forsee sig i Kirken, ved forargelige Støyen og grove og trodsige Lader eller Gebærder, skal ligeledes straffes med endnu høyere Penge Mulct, men i Mangel af Betaling, saavelsom og med Bødernes Deeling skal forholdes saaledes, som næst foran er fastsat. Med Slagsmaale paa eller ved Kirkegaarden, paa hellige Dage, hvad enten de skee i Drukkenskab eller ey, samt anden mindre grov men dog Utilbørlig Opførsel skal forholdes i alle Maader efter N. Lovs 6 Bogs 9 Cap. 16 og 18 Art. og samme Bogs 3 Cap. 10 Art. Grovere Forseelser i eller ved Kirken skal straffes efter N. L. 6 B. 9 Cap. 21 Art.

4.

I Steden for den i Norske Lovs 2 B. 9 Cap. 11. A. fastsatte Bandsættelse, skal de, som sig i saa Maade forsee og, uagtet alle derpaa anvendte Midler og dicterede Straffe, ey ville forbedre dem, settes paa nogle Aar i det Islandske Tugthuus, eller, om deres Forbrydelser skulle være meget grove, dømmes til Slavariet;

Derefter I Eder Allerunderdanigst have at rette og saavel Amtmændene som øvrige Vedkommende sligt til Efterretning at til-

kiendegive. Befalende Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot *FREDENSBORG* den 26 Junii 1782.

Under Vor Kongelig Haand og Signet
Christian R.

3.

Forordning *anlangende den* Formulas *som herefter skal bruges ved den* hellige Daab. *Dat.* CHRISTIANSBORG *den 7de* Maii 1783.

4.

Christian den Syvende af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmersken og Oldenborg.

Vor synderlig Bevaagenhed tilforn. Da Os allerunderdanigst er foredraget, hvorledes Indbyggerne paa Westmannøe udi Island skal fra Arildstid have vedtaget, ikke at malke deres Faar eller som det skeer paa alle andre Steder i Landet, at føre sig Melken til Nytte, hvorved de maa savne det nødvendige til deres Underholdning, saasom: Smør, suur Melk og Valle, samt Aar efter andet skal paadrage sig en stor Gield ved Handelen, for at kunne indkiøbe disse Fornødenheder fra det faste Land; Saa have Vi, til

til Afskaffelse af foranførte skadelige Vedtægt, allernaadigst fundet for godt herved at anordne og befale, som følger:

1.

Alle Beboerne paa Westmannøe skulle herefter være forbundne til at holde paa Hiemøen det Antal Malkefaar som dem efter Jordebogen tilkommer, hvorimod ingen maa holde et større Antal end ham efter Jordebogen tilkommer: Ei heller maa nogen, under hvad Forevending eller Paaskud det end kunde være, leie, eller tilvende sig nogen andens Ret til at holde Faar. Men dersom saadant ikke destomindre befindes at skee, da skal det eller de overskydende Faar bortsælges, og beløbet, uden videre Lovmaal og Dom, være forbrudt til lige Deeling imellem de Fattige og Fattig-Skolen paa Øen: Og bør de der mangle Faar, altid være nærmest berettigede til at erholde for sin Værdie tilkiøbs de Faar, som saaledes forbrydes.

2.

Alle paa Øen, som have flere Malke-Faar end de efter Jordebogen bør have, skulle, naar denne Indretning tager sin Begyndelse, være pligtige at overlade dem imod billig Betaling til de Fattige, som mangle Faar, til lige Deeling blandt dem, saavidt mueligt er; Hvormed Sysselmanden og Kiøbmanden bør have Indseende, saa at Indretningen paa denne Maade kan begynde med Øens egne Faar.

3.

Faarenes Malkning skal uopholdelig og uden Undtagelse hos alle og eenhver indføres og bringes i Gang efter den Plan og Maa-

de, som af Sysselmanden og Kiøbmanden paa Øen med 14 andre Mænd er foreslaaet, hvorefter Øen til Faarenes Drivt og Græsning bliver at inddeele i 4 Deele, nemlig saaledes.

a) At Præstegaarden Ofauleite med der underliggende Jorder, og Thorleifergierde, Steenstad, tillige med Nordergaard have til berørte Græsgang den saakaldede Høfda, og Malkestæd udi de saakaldede Stadar-Stekker.

b) At Præstegaarden Kierkebaj med underliggende Jorder samt Præsthuus, Oddstade, Buestad og Olavshuus have til Faarenes Græsgang de saakaldede Sæfiald, med heele Østerheeden, og Malkestæd udi den saakaldede Kvialau;

c) At Gaardene Wilborgstade, Giabache, Midhuus, Gaarder og Stachagerde have til Græsgang fra Østerheeden for Norden, nedenefter omkring Helgefield, med Halvdeelen af det saakaldede Røin og Dahlen, samt Malkestæd midt udi Fiskegardene;

d) At Gaardene Westerhuus, Nyebaj, Storegerde og Dahle have til Græsgang heele Westerheeden, og Malkestæd i den saakaldede Slagtedahl. Dog skal herved ikke være formeent, at en meere samlet Græsning og Drivning maae indføres, naar den findes muelig og passende med Omstændighederne, da i saa Fald 2de Hyrder kunde være nok, i Steden for 4re, som til forestaaende Deeling ellers udfordres, og Faarene kunde desto bedre trives ved en større Forandring og Omvexling af Græsgange.

4.

Naar Indretningen begynder, bør al muelig Omsorg drages for, at de Fattige saavelsom de Formuende kunne blive forsynede med

Faar. Ligesom det ikke heller maa være nogen tilladt, at skille sig ved dem igien, enten ved at sælge eller slagte dem, undtagen naar de ere for gamle, og andre da haves til at sette i deres Sted. Og bør Repstyrerne hermed have den nøyeste Indseende, under Sysselmandens og Kiøbmandens Direction, som herudi saavelsom i alt, hvad denne Indretning angaaer, altid bør have Overopsyn.

5.

Sysselmanden og Kiøbmanden overlades, efter Overlæg med de bedste Mænd paa Øen, at fastsætte, hvorledes med Faarenes Vogtning og Drivning til og fra Malkestæderne skal forholdes; enten saaledes, at enhver ved Omgang skal skiftes til at besørge samme, efter Faarenes Antal, saa at den som eier 6 Stk. haver at besørge samme i 1 Dag, og den der eier 12 Faar i 2 Dage, ogsaa videre, i hvilket Fald en paalidelig Mand bliver at beskikke, for at holde over den rette Orden; Eller og at bestandige Hyrder antages for en vis Betaling af hvert Faar om Aaret, hvormed en paalidelig Mand ligeledes bør have nøye Opsigt. All Forsømmelse ved Faarenes Vogtning og Drivning, straffes efter Beskaffenheden med Bøder af 12 til 48 ß. som tilfalder Reppens Fattige og Skoelen til lige Deeling. Men hvis nogen aldeles skulde nægte at svare til Vogtningen for sin Andeel, foragte Malkningen, eller sette sig imod denne Indretning med Ord eller Gierning, da skal Sagen paa det alvorligste lovligen undersøges, Vidner der om føres og Sysselmanden derefter med Acten beskreven indberette Sagen til Dig, til nærmere Resolution, hvorledes saadan tilborligen skal straffes.

6.

Paa det at den sande og rette Nytte kand haves af den liden Faare-Avling paa Hiemmeøen, skal hver Mand i Forhold med det Antal Faar, ham efter Jordebogen er forundt at holde, have Ret til at sætte paa sædvanlig Tid sine Lam og Giældfaar paa Udøerne. Og ligesom ingen maae holde fleere Malkefaar paa Hiemmeøen end hand efter Jordebogen bør have, saa skal det ikke heller være nogen tilladt, under hvad Navn og Forevending det end kunde være, at have fleere paa Udøerne end ham tilkommer efter Jordebogen; saa at ingen maae accordere eller forskaffe sig nogen andens Ret til der at holde Faar eller Lam, hvor mange end maatte mangle for andre i deres fulde Antal, under samme Straf som i foregaaende 1 Art. er anordnet udi lige Tilfælde paa Hiemmeøen, og bør Sysselmanden og Kiøbmanden ved alle Leiligheder nøye lade undersøge og paaagte, at intet Undersleb dermed skeer, paa det at de Fattige og Uformuende ikke skal fravendes den Fordeel, de selv kunne have af deres Faare-Avling. Endelig

7.

Skal Græsningen paa Udøerne tillige saaledes jævnes, at Westerhuus kan erholde Leilighed for sine Lam og Giældfaar paa den af Øerne, som findes bedst at kunne taale samme, eller og Ubehindret at nyde, til Vederlag derimod, den Herlighed paa Hiemmeøen, som den efter Jordebogen tilkommer. Thi haver Du denne Vores Befaling og allernaadigste Villie ikke allene Selv at overholde og nøye at paasee dens allerunderdanigste Efterlevelse, men og samme ved Hiem- og Laug-Tinget til Almuens og alle

Ved

Vedkommendes allerunderdanigste Efterlevelse at lade læse og offentlig bekiendtgiøre. Herved skeer Vor Villie: Befalendes Dig GUd. Skrevet paa Vort Slot CHRISTIANSBORG udi Vores Kongelige Residence Stad *KIOBENHAVN* den 13 Maii 1783.

Under Vort Kongelige Segl

Efter Hans Kongel. Majst. allernaadigste Befaling

O. NUMSEN. J. ERICHSEN. SCHILDEN.

5.

Christian den Syvende

af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Dytmersken og Oldenborg.

 Vor

Vor synderlig Bevaagenhed tilforn! Som Vi ere komne i Erfaring om, at adskillig Misbrug og Uorden ved Landskyldens Nedsettelse paa det Os udi Island tilhørende Gods skal foregaae, i det nogle Forpagtere af saadant vort Gods ved Fæste-Forandringer Egenmægtig bortbygsle Gaardene for ringere Afgift, end tilförn haver været erlagt; Saa er, for at forekomme saadan Misbrug i Fremtiden, Vores allernaadigste Villie og Befaling:

1.

At de blandt dette Slags Affældninger, som nu allereede ere giorte, vel maae, for Vidtloftighed at undgaae, forblive saaleedes i nu-værende Fæsteres Tid; Men at derimod skal drages Omsorg for, at faae samme ophævede, hvor det er mueligt, og Gaardene satte igien for deres rette Afgivt, naar nye Fæstere komme til Godset.

2.

At alle vore Forpagtere, som endnu ikke have rigtig Udskrivt af den Kongelige Jordebog, strax bor forskaffe sig samme fra Landfogeden, og anføre efter dens Forskrivt Beboernes aarlig svarende Afgivt, under hvilken de ingensinde maae understaae sig at bygsle eller bortfæste nogen Gaard eller tilliggende Herlighed; Og

3.

Dersom nogen Gaard ved paakommende Skade saa meget forværres, at samme ey til den i Jordebogen fastsatte Afgivt kunde bortbygsles; Da ville Vi allernaadigst at Forpagteren derom skal, for saavidt det Dig allernaadigst betroede Sønder og Vester Amt angaaer

angaaer, henvende sig til Dig, som ved en Sysselmand, der ey har nogen Part i Sagen, tillige med Uinteresserede Besigtelses Mænd haver at foranstalte afholdt en lovlig Besigtelses Forretning over den beskadigede Gaard og dens Tun, Eng, Græsmarker, Qvæg og alle øvrige Herligheder, paa det at deraf tydeligen kand erfares, om Skaden ikke ved Opsiddernes Vanrøgt og Skiødesløshed maatte være Gaarden tilføyet. Og haver da Sysselmanden at indsende, tillige med Forretningen, til Dig sin Betænkning, om paa hvad Maade, og ved hvilke Anstalter Gaarden igien kunde forbedres, samt endelig at foreslaae, om nogen, og da hvilken, Lettelse i Afgivten imidlertid nødvendig maatte tilstaaes. Og haver Du derefter over Forretningen og Forslaget at indhente Landfogedens Betænkning, og at indsende samme, tilligemed Din egen og Forretningen selv, til Vort Rente-Kammer, hvorfra Du igien kand forvente de fornødne Forholds *Ordres*, som Du siden meddeeler, saavel vedkommende Forpagter, som og Landfogeden, til begges Efterretning. Hermed skeer Vores Villie. Befalendes Dig Gud. Skrevet paa Vort Slot Christiansborg, udi Vores Kongelige *Residence* Stad Kiøbenhavn den 19 Maii 1783.

Under Vor Kongelig Haand og Segl.

Christian R.

Vidara

Vijdara var ad Forlage Hr. Stift-Amtmannsins upplesid:

I.

I Fölge endeel det Kongel. Rente Kammers *Ordres* og Skrivelser til mig af 25 Febr. 25 Martii og 19 April sidstleeden blive følgende Poster til enhver Vedkommendes Efterretning herved almindelig kundgiörte.

1.

Da det er vedtaget at fölgende tilforn her Combinerede *Handelstæder herefter blive adskildte, saa ere Fattiges Penge, som af Handelen aarlig svares, saavidt de Havne angaaer, hvilke dette vedkommer for fremtiden saaledes* Regulerede, *nemlig;*

Af Stickesholm	- 10	Rdl.	Af Flatøe	- 10	Rdl.
Grindevig	- 10	-	Boesand	- 10	-
Büdenstad	- 15	-	Stappen	- 15	-
Olafsvig	- 13	-	Gronnefiord	- 12	-
Patrixfiord	- 5	-	Bildal	- 5	-
Dyrefiord	- 10	- og	Isefiord	- 10	-

2.

I *Anledning af, at der paa Jorden* Bacha *Hialeja i* Rangarvalle *Syssel er giort et Anlægg til at modtage Slagterie, er det blevet afhandlet, at tage de 5 Tingsogne, nemlig:* Ø-field, Østre *og* Vestre Landöer, Fliotshlid *og* Hvolhrep

af

af Rangarvalle *Syssels östre Part fra* Ørebachs *Handels* District *og henlegge samme til Handelen paa* Westmannöe *og* Bacha *Hialeje.*

3.

D*a Jndvaanerne i* Island *ofte skal finde sig bædre tient med til eget Huusbrug at beholde Skindene af de Faar, som de selv slagte ved Handelen og levere sammesteds, end at sælle dem tillige, saa er det ved* Correspondence *med den Kongelige Handels* Direction *bragt til Veie, at samtlige Kiobmænd, blive beordrede, ikke at aftvinge Jndbyggerne Skindene af deres ved Handelen slagtede* Creaturer, *saa at det skal staae i deres eget Vall, om de selv godvilligen ville afhænde samme, eller ikke, da det tydelig sees af Taxte Forordningen af* 1776. *at Kiöd, Talg og Skind, just til den Ende, ere der under forskiællige* Rubriqver *anförte.*

Ligeleedes ere Kiöbmændene blevne beordrede i dette Aar og fremdeles bestandig at have en Bismer i Kramboeden, hvor af Jndbyggerne kunde betiene sig, til strax, efter giordt Handel at efterveie hvad de kiöbe naar de maatte have nogen Tvil om Udvægtens Rigtighed

4.

E*fter den Kongel. Handels* Directions *Skrivelse til det Kongel. Rente Kammer, ere samtlige Kiöbmænd her befalede ei all-*

eene ikke at nægte Indvaanerne at efterſee de tilforhandlede Vahrer paa Handelſtædet, men tillige holde ſig fra at tage Overvægt og Overmaal paa de af Indbyggerne i Handelen leverende Vahrer, hvorover Klager ere indlobne, uagtet de fra Cammeret derimod tilforn foyede Foranſtaltninger; At ſaadant for Fremtiden ved Handlerne efterleves, haver ſamtlige Syſſelmænd noye at paaſee. Øxeraae *Landsting den* 15 *Julii* 1783.

L. A. THODAL.

II.

Til den udi forrige Aars Altings Bog bekiendtgiorte Kongelig allernaadigſte *Reſolution* af 8 Apr. angaaende Myrers Udtapning her i Landet, haver det behaget höyſtbemeldte Hans Majt. ved allernaadigſte *Reſolution* af 19 Maii d. a. ſom mig fra det Kongel. Rente Kammer er meddeelt, nærmere at tillegge og beſtemme fölgende Poſter:

a) *At til Giödning paa Myrerne ſkulle bruges den af Gröfterne opkaſtede Muld, vel noget tyk, dog ſaaledes, at den ikke ſtrax aldeles qvæler Myrgræſſet, og for ſaavidt denne Muld ikke er tilſtrekkelig, tillige Muſkel Sand fra Stranden, hvor den kand haves eller hvad Slags anden Sand det og kunde være; Men naar Myrene forſt er bleven tör, kand Aske ſaavelſom anden Giodſel, der til med Nötte anvendes, da den ikke formeget angribes af Vandet.*

b) *Angaaende Grofternes Maal anſees nodvendigt, at eenhver Hovedgroft i en Myr, hvori Vandet ved Tvergrovter bor ledes, maae i det*

mindſte

mindste vare 1 Al. dyb, oventil $1\frac{1}{4}$ *Al. til* $1\frac{1}{2}$ *Al. bred, men i Grunden ikkun* $\frac{3}{4}$ *Al. og saaledes gravet, at Vandet ingensteds kand blive staaende; Men skulde nogen Ujævnhed möde med en stærkere Afholdning nedenfor som vilde giore en lige haldende Gravning for dyb, maatte paa saadanne Stæder giores Absatser. Var det derimod en sumpig og moradsig Myr, som skulde udtappes, maatte saadan Hovedgroft i alle Maal vare* $\frac{1}{2}$ *Al. större.*

c) *I Henseende til de ved bemeldte förste* Resolution *fastsadte* Reqvisita *for* Attester *om Mosers Udtappning, da kand i samme udelades:* Hvor meget Græsvæxten haver tiltaget. *efterdi Græsartens Forbedring bör meere haves til Hensigt, end dets Mængde; Hvorfor det kand være nok til* Premie *Æskning, naar der haves tilforladelige* Attester *om, at et Stykke Myr, er saa fuldkommen befriet fra Vandet, at det kiendelig er bleven tört, og der efter paa den förommeldte Maade paabaaret og giödet, da det saaledes med Tiden ufeilbar maae forandres til en ædlere og meere fordeelagtig Græsvext.*

d) *Alle* Premier *for Myre Udtapningen maae for det förste, i Hense ende til Betienterne, settes paa samme Fod, som de for Giærders Satning og Tuers Jævning ere ved Forordningen af* 13 *Maii* 1776. *den* 5 *Art., indrettede og altsaa at desse* Premier *nu for det förste blive eene og allene for Almuen; og dem af Præsteskabet, som betiene de fattigste Præste Embeder.* Öxeraae *Landsting den* 16*de Julii* 1783

L. A. THODAL.

III.

Extract

Af et Kongel. *Rescript* til mig *dat.* KIÖBENHAVN den 9. *Apr.* 1783. hvorved Hans Kongel. Majestet allernaadigst har behaget, at *resolvere.*

At den vanføre Krøbling paa Hænder og Fødder, navnlig Helge Gudmundsen, som var bleven tiltalt, først for at have stiaalet en Hest, hvilken han har formaaet, en af hans Bekiendte at slagte for ham, og siden at have stiaalet et Faar og et Lam, for hvilke Tyverier, han for Extra Laugtings Retten, blev dømt at Kagstryges og arbeide i Jern i det Islandske Tugthuus sin Livstid; Men at Over-Retten har anseet Sagen af den Natur, at den burde forestilles til Vor Resolution; Saa give Vi Dig hermed tilkiende, at Vi Allernaadigst have fundet for godt, at bemeldte *Delinqvent* Helge Gudmundsen skal for hans svage Legems Beskaffenhed, pidskes i Herredet til det Forhold han kand taale, derefter nedsettes i Sognet til stadfast Tilhold, hvor Sysselmanden ved Repstyrerne bedst skiønner, og der forsyne ham med nødtørftig Underholdning efter Loven.

Saa endskiøndt meerbemeldte Delinqvent er i midlertid denne Vinter bortdød i Tugthuuset, bliver dog denne allernaadigste Resolution herved offentlig bekiendtgiordt til Efterretning for Fremtiden, i Fald dette eller andre deslige Tilfælde oftere skulde indtræffe.

Øxeraae Landsting den 16 Julii 1783. L. A. THODAL.

IV

IV.

Indholden af det Kongel. Rente-Kammers Skrivelse dat: 25. Februarii d. a. bliver herved efter Höysammes Befaling til almindelig Efterretning for den fölgende Tid bekiendt giördt.

Saasom Islands Vidløftighed og vanskelige Communication ikke vel tillader, hvad dog ellers burde skee, at staaende Gager og Pensioner, samme Stæds udbetales Qvartal viis, saa haver Kammeret tillagt Landfogden den Ordre, at af deslige ikke udbetales meere aarlig paa Landstinget, end for det da forfaldne halve Aar, anseed, at de Kongel. Jordebogs Indtægter ikke altid endda ganske ere indkomme, og adskillige andre Udgifter, saasom til Falkenes Underholdning, samt legata til Præsteskabet, saavel som Præmier, og de Jordemodrene tillagde Penge, til den Tid fuldt ud maae betales. Ved Øyeraae den 19de Julii 1783

L. A. Thodal. S. Thorarensen.

Vidara var uppleseð filgiande Bekiendtgiörelse.

Under 13. Maji d. a. er mig fra det Kongel. Danske Rente-Kammer bleven *communiceret* en Kongel. allernaadigst *Resolution* af 12. i samme Maaned, af fölgende Indhold:

1.) At det i Hensigt til Amternes Deeling i Island skal forblive ved Forordningen af 15. Maji 1770, aleene med den Forandring, at Skaftefells Syssel herefter henlægges til Sønder- og Vester-Amtet, hvorover et allernaadigst Rescript tillige er udfærdiget, for siden at bekiendtgiøres til almindelig Efterretning.

 2.)

2.) At Mødruvalle Kloster i Oefiords Syssel maae for Fremtiden bestemmes til en Amtmands Boepæl, for Amtmanden over Nord- og Øster-Amtet i Island.

3.) At Amtmanden over Nord- og Øster-Amtet i Island Ole Stephensen, er i Naade forlovet fra bemældte ham betroede Amtmands Embede, og i Betragtning af hans lange og troe Tieniste forundt i Pension den fulde til Embedet reglementerede Gage 400 Rixdaler Aarlig.

4.) At Amtmands Embedet over Nord- og Øster-Amtet er igien ved allernaadigst Bestalling confereret Laugmand STEPHEN THORARENSEN.

5.) At Kammeret ved Correspondence med det Danske Cancellie maa afgiøre, at Laugmanden tillige beholder Laugmands Embedet over det Nordre- og Vestre-Laugdomme, indtil han i Tiden kunne tiltræde den fulde Amtmands Gage.

Hvilken Hans Kongel. Majestæts allernaadigste Resolution, for saa vidt en almindelig Kundskab om samme er fornøden, jeg herved bekiendtgior, til alle deres Efterretning, som i Embeds-Sager kunne have at henvende dem til mig, enten som Amtmand i Nord- og Øster-Amtet, eller Laugmand i Nord- og Vester-Laugdommet.

Øxeraae Laugting den 16. Julii 1783

S. THORARENSEN.

Eñnu var uppleſed

Placat

Placat

Anlangende at Eyere af Bogtrykkerier udenfor Kiöbenhavn *maae, naar de Selv have lært Bogtrykker-Kunsten, være berettigede til, at erklære deres udlærte Drenge for Svende; hvilke da skal ansees, som lovlige i Hans Majestæts Riger og Lande. Men naar en Eyer af et saadan Bogtrykkerie ikke Selv har lært Kunsten, skal han holde en Kunsterfaren* Factor, *til at forestaae sit Bogtrykkerie, som da maae give de udlærte Drenge Lærebrev. Dat.* Christiansborg *den* 3. *Januarii* 1783.

Noch eitt annad

Placat

Anlangende de som maatte være sindede at ville afhænde Haandskrevne Codices paa Pergament eller Papir, og gamle Danske Bøger af første Tryk til Midten af det 16 Aar Hundrede eller omtrent 1550. til det Store Kongel. Bibliothek for en af dem selv bestemt billig Betaling, saaleedes at derover i Forvejen indsendes noyagtige Fortegnelser, tilligemed Prisernes Bestemmelse, med Adresse til det Store Kongel. Bibliothek. Dat. Christiansborg d. 15. Maji 1782.

Num. X.

Þann 15 Julii settest Hr. Amtmadur S. Thorarensson i Løgrettu sem Løgmadur nordann og vestann, mætte so fyrer Løgþinges-Rettenum Løgsaguarenn i

Hnappadals Syslu Mr. Petur Petursson til ad agera hier fyrer Rettenum tracterada Delinqvent Sok og Syslumadur Sgr. Halldor Jacobsson þá sömu ad forsvara epter Hr. Stiftamtmannsins Ordre af 14 hujus sem upplesnar not. lit. A. Þvi nærst framlagde Løgsagnarenn eina Løgþinges Rettar Stefnu af Dato 14 hujus under Nafne Hr. Amtmanns samt Løgmanns nordann og vestann Hr. S. Thorarenssonar, hvar med Delinqventinden Gudný Sigurdar Dötter frá Snæfells Sýslu stefnest til ad forsvara sitt 5 Frillulífis Brot og Dóm lída til Straffs, Sekta og Kostnadar Betalings, Actor og Defensor eru og stefnder, sem sama Løgþinges Stefna medfærer, upplesin not. lit. B. Þar epter framlagde hann Proces og Dóm i þessare Søk gengenn ad Grund vid Grundarfiørd af Sýslumanne i Snæfells Sýslu Sgr. Jone Arnorssyne. þann 11. Junii nærstlidna, i hvors Slúttningu Gudný Sigurdardótter er fyrer sitt i 5ta Sinn drígt Frillulífis Brot, dæmd til ad erfida i þvi Islendska Tugthúse i 8 Ar og betala til Justitz Cassen 48 ß Cour., med vídara sem sáme Proces og Dómur medfærer, upplesinn not. lit. C. Vídara framlagde Løgsagnarenn Innlegg af Dags Dato under sínu Nafne, hvar inne hann demonstrerar Sakarennar Asigkomulag og uppástendur Herads Dómsins Confirmation med vídara sem þad medfærer, upplesid not. lit. D. Defensor Sýslumadur Halldor Jacobsson framlagde Innlegg af Dags Dato, hvar inne hann uppástendur ad Herads Dómurenn verde underkiendur, med vídara, upplesid not. lit. E. Actor refererar sig til Processen og síns ádur i Rettenn producerada Innleggs. Delinqventinden Gudný fyrer Rettenum examinerud játar þad satt vera sem um hana er i Processen innfært. Søgdust so Partarner ei hafa vídara ad framfæra i þessare Søk under endelegann Løgþinges Dóm, sem af Hr. Amtmanne Stephane Thorarenssyne sem Løgmanne var sama Dag affagdur so látande:

Þad er i þeim fyrer Løgþijnges-Rettenn framlagda Proces bevijsad, ad su hier innstefnda Gudny Sigurdardotter hefur orded brotleg i 5. Frillulijfes Brotum og þessvegna er underkostud þvi Straffe sem Forordningarennar af 3. Junii 1746 10 Articule med

klárum

klaarum Ordum fastsetur; Þvi dæmest fyrer Rett: **Sá af Sysslumannenum i Snæfellsness Sysslu Jone Arnorssyne þañ 11. Junii þessa Ars ad Grund vid Grundarfiord affsagde Herads Þijngs Doomur er her med af þessum Løgþijnges Rette stadfestur.**

Sýsslumadur Halldor Jacobsson erklerar skriflega Appell frá þessum Løgþinges Dóme til Yfir-Rettarens epter Gudnyar Sigurdardóttur Begiering.

Num. XI.

Þann 16 Julii f. M. settest Hr. Amtmadur Thorarensson sem Løgmadur i Løgþinges Rettenn, mætte so Løgsagnarenn Mr. Petur Petursson sem Actor efter Hr. Stiftamtmanns Thodals Ordre og framlagde eina Løgþinges Rettar Stefnu af 14 hujus under Nafne Hr. Amtmanns nordann og austann samt Løgmanns nordann og vestann Hr. S. Thorarenssonar, hvar med stefnest Delinqventen Hannes Grímsson sína Þiófnadar Tiltekt á 20 Rdlr Cróner ad forsvara Demonstration og Paastand ad heyra og Dóm lída i þessare sømu Þiófnadar Søk, sem nærstlided Ar var af Løgþinges Rettenum til nøyere Ransaks i Herad heimvýsad þann 17 Julii 1782. og er ad finna i þess Ars Alþinges-Bók under Num. 14. Actor er og stefndur samt Delinqventens Defensor Sýsslumadur Halldor Jacobsson, einnenn Herads Dómarenn Sýsslumadur i Snæfells Sýsslu Jon Arnorsson og hanns 8 Meddómsmenn, þeirra yfir nefndum Delinqvent gengenn Herads Dóm ad forsvara, med vídara sem Stefnann med sier ber, upplesin not. lit. A. Þvi nærst var framlagdur Herads Proces gengenn ad Sidre Gørdum þann 2 Decembr. innheftur vid Løgþinges Proces og Dóm af 17 Julii 1782 i hvørs Slúttningu þessare Søk var til nøyere Upplýsingar og Ransaks heimvýsad i Herad, sem hann vídar medfærer, upplesin not. lit. B. Var þvi nærst upplesid Þingsvitne teked þañ 11 Junii næstl.

of.

af Sýslumanne í Mýra Sýslu Sgr. Gudmunde Ketilssyne epter Begiering Sýslumanns Jons Arnorssonar i Tillite til ádurnefnds Hiemvisnings Dóms, not. lit. C. Annad Þíngsvitne framlagde Actor teked af Sýslumanne i Hnappadals Sýslu Paule Axelssyne ad Hrossholte þann 21 Maii nærstl. dna vidvíkiande Kaupskap Jons Haflidasonar á Hólmholtum vid Delinqventen Hañes Grimsson, upplesid not. lit. D. Vídara var framlagt Prestsens Sr. Erlendar Wigfússonar Attest af 10 Junii nærstl. um Delinqventens Alldur, sem þad framar medfærer, upplesid not. lit. E. Enn nu framlagde Actor tvø Þíngsvitne teken af Sýslumanne Jone Arnorssyne, þad fyrra ad Ingialldshóli þann 31 Maii nærstl. enn þad sídara ad Sidre Gørdum þann 24 Maii þessa Ars, upplesin not. lit. F. Ad sídurstu framlagde Actor eitt Innlegg af Dags Dato hvar inne hann upprástendur Herads Dómsins Confirmation, upplesid not. lit. G. Defensor Sýslumadur Halldor Jacobsson uppástendur ad þad sem Defensor i Herade Mr. Petur Petursson, sem nu er Actor i móte Delinqventen hefur uppástaded hønum til Frelsis, sovel sem Innlegg Hr. Sýslumannsins Jons Jonssonar hier fyrer Løgþinges Rettenum nærstlided Ar, mege passera Delinqventen til Málsbóta og Moderation. Delinqventen hier nálægur játar þad satt vera sem um hañs Þiófnad er ansært og vitnad i Herads Processenum. Vídara høsdu ei Málspartarner fram ad færa i þessare Søk, var hun þvi uppteken til endelegs Dóms.

Num. XII.

Þann 17 Julii var af Hr. Amtmanne sem Løgmanne nordann og vestann S. Thorarenssyne afsøgd eptersylgiande Dómslúttning i nærst undanngángande Þiófnadar Søk Hannesar Grímssonar.

Þad er bæde vid þann fyrer þennann Løgþijnges-Rett i Fyrra framlagda Proces og Doom, genginn ad Sidre-Gørdum i Snæfellsness Sysslu þann 2 og 4 Decembr. 1780 og lijka so vid þau Þijngvitne, og Prestsins Sr. Erlendar Wigfussonar Attest, sem

sem epter þeim af Løgþijnges-Rettenum i Fyrra affagda Heimvisunar Doom nu hafa vered framlogd, áuægianlega og med eidsvornum Vitnum bevijsad, ad Delinqventen Hannes Grimsson, eins og hann og siálfur frivilluglega medkenner, er fullkomlega sekur i þeirre honum gefnu Þioofnadar Sok á 20 Rixdlr. Croner, vid Buda Kaupstad, fra Olafe Arnbiörnssyne, hvorium 20 Rixdlum ad mestu, ef ecke ollu leite (þvi til fullkomennar Vissu kann þetta ecke ad siaast af þeim i Sokenne feingnu Upplysingum) nu er apturskilad til nefnds Olafs, og þessvegna kann af þeim eckert Igield ad dæmast. Ad Delinqventen hafe vered druckenn þaa hann stal Peningunum, hefur hvorke kunnad ad bevijsast, enn meinast einunges hans Fyrerslættur, og getur ecke helldur, epter Forord. af 1. Febr 1757 þenad honum til nockra Maalsboota. I Tillite til N. L. 6. 17. 37 confererudum vid Forord. af 27. April 1771. dæmest þvi fyrer Rett:

Delinqventen Hannes á fyrer sinn vid Budá Kaupstad þann 12 Octobr. 1780 drigdann Stoorþioofnad ad Kagstrykiast og Brennemerkiast samt erfida i Kaupenhafnar Slaverie sijna Lijfstid, so og betala af þeim stolnu Peningum Tvigield med 40 Rixdlr. Croner, og hafa sijna Bwslod forbroted til Kongsens.

Epter Delinqventens Begiering appellerar hanns Defensor til Yfirrettarens, og Løgsagnarenn Mr. Petur Petursson begierer Processen beskrifadann þad snarasta skie kann.

Num. XIII.

Sama s. M. mætte fyrer Løgþinges Rettenum Sýsslumadur i Nordur Sýsslu Wigfús Jonsson, og framlagde eina Løgþinges Rettar Stefnu af 16 hujus, under Nafne Hr. Amtmanns S. Thorarenssonar, hvar med stefnest Sýsslumad-

ur

ur Wigfús Jonsson og hanns 8 Meddómsmenn til ad forsvara sinn Dóm yfir Delinqventen Sigurde Gudmundssyne, hvør og so stefnest til ad forsvara hañs i annad Sinn begengenn Þiófnad, og þar uppá Dóm lida, sem sama Stefna vídar medfærer, upplesin not. lit. A. Þar nærst voru framlagdar Hr. Amtmanns Thorarenssonar Ordre af 16 Hujus til Sýslumanns W. Jonssonar ad agera og til Sýslumanns Jons Sveinssonar ad defendera þessa Søk, þær upplesnar not. lit. B. Vídara framlagde Actor Procés og Dóm gengenn af Sýslumanne Wigfwse Jonssyne ad Liósavatne þann 12 Maii nærstl. i hvørs Slúttningu Delinqventen Sigurdur Gudmundsson er fyrer Húsbrot og Smáþiófnad i annad Sinn dæmdur ad straffast til Kagans og erfida sína Lífstíd i þvi Islendska Tugthúsi, sem same Proces og Dómur vídar med sier ber, upplesinn not. lit. C. Enn nu framlagde Actor Dómslúttning i Þiófnadar Søk Delinqventens Sigurdar Gudmundssonar afsøgd ad Hedenshøfda innann Nordur Sýslu þann 24 Novembr. 1778. af Sýslumanne Wigfwse Jonssyne, hvar med Sigurdur Gudmundsson er dæmdur ad missa sína Húd i Fángelsi, upplesinn not. lit. D. Defensor uppástendur ad þad i Herade sie forsómt ad ad Confrontera Delinqventen med þeim fyrer Medvitund grunfømu Mønnum, ecke helldur sieu Menn útsender frá Rettenum til ad taka Vitne af Þorbiorgu Þorsteinsdóttur, so og vante ad undersækia, hvørt Delinqventen ecke af Naud i Hardendes Tíd hafi vered þreyngdur til ad stela; Vegna þessa og fleire enn nu vantande Upplýsinga verde heimvísad til nøyere Ransaks i Herade; Enn Sýslumadur Wigfús Jonsson uppástendur ad finn Dómur verde Confirmeradur. Delinqventen fyrer Rettenum adspurdur 1. Hvørt hann siálfr hafi bordad edur brúkad sier til Lífs Upphelldis þann Mat sem hann hafi stoled? Svarar: Nei. 2. Hvad hann hafi giørt af þvi sem hann hafi ei bordad? S. Hann hafi grafid þad fram á Seljadal i Snió. 3. Hvørt hann þá ei vite hvad sídann hafi orded af þvi er hann hafi grafid? S. Nei. 4. Hvørt hann hefde ei getad vísad til Stadarenns, sem hann gróf Matenn á, hefde hønum þar til hallded vered? S. Jú. 5. Hvørt hann hafi af Naud stoled þessum Mat? Sv. Svángur var eg. Málspartarner

hefdu ei vidara fram ad færa, og innleetu Søkena under endelegann Løgþing' es Dóm, sem af Hr. Amtmanne Thorarenssyne sem Løgmanne var affagdur so látande:

Af þeim i þessare Delinqvent Søk geingna Underrettar Process sieft þad:

1.) Ad Þioofs Delinqventen Sigurdur Gudmundsson ecke hefur vered confronteradur med þeim Monnum, sem grunsamer hafa vered hafder um Medvitund i hanns Þioofnade, lijka sem og, ad eckert af Vitnunum hefur vered so fullkomlega examinerad sem Forordn. af 21. Maji 1751. þo so wtþrickelega og alvarlega uppæleggur.

2.) Er þad stefnda Vitne Þorbiörg Þorsteinsdotter, sem sagt er hafe siwk vered, vid ad senda til hennar Menn fra Rettenum, helldur ecke examinerud.

3.) Eru eingenn Vitne heyrd edur examinerud, fra siælfum Bænum Granastødum, hvar Delinqventen skal hafa stoled og uppbroted Hws, jafnvel þo þeir, sem a þeim Bæ voru, lijklega best hefdu þar kunnad um ad vitna, og eckert er annars i Processenum um þetta Hwsbrot vitnad, ecke helldur meira sied edur skodad Missmijde a Dyrunum.

4.) Er eckert vitnad um ad þeir stolnu Koster hafe sieft hia Þioofnum, og enn nu sijdur hefur vered læted leita epter þeim a þeim Stad sem Delinqventen hefur sagt, hann hafe grafed þa, og hier i Riette vidstaded, ad hann hefde gietad tilvijsad, hefde þess vered krafest.

5.) Sieft ecke af Processenum, ad Delinqventen hafe vered settur nockur Defensor, eins og lijka, ad sa Defensor, sem þar einusinne nefnest, i aungvu hefur vidleitast ad sa Søkena upplysta epter nefndrar Forordningar Befalingu, og ecke helldur hefur Underdoomarenn halldeð honum þar til.

 6.)

6) Hefur eckert vered leitast vid ad fa upplyst, hvört Delinqventen ecke af Naud kunne ad hafa griped til þessa Fyrertækes, jafnvel þo ad bæde Hardende, og þad, ad hann alleina skal Mat giæfe noga Orsök til ad spyria þar um. Delinqventen hefur og hier i Rettenum sagt, ad hann hafe svangur vered.

7.) Er Prests Atested, sem og ætte ad vera wtgefed epter Ministerial Bookenne, ecke so upplysannlegt, sem byriar, helldst i þvi, ad þad ei seger, hvört Delinqventen sie confirmeradur, edur hafe vered til Guds Bords, og hvar um þess Innehalld annars gefur Orsök til ad efast. - Vegna alls þessa, sem so openberlega er strijdande moote Forördn. af 21. Maji 1751 fra Upphafe til Enda, dæmest þvi fyrer Rett: **Þesse Sök heimvijsast til nyrrar og frekare Ransoknar i Herade, enn a medann byriar Sysslumannenum** Wigfuse Jonssyne **ad lata** Delinqventen **forsvaranlega vakta.**

Num. XIV.

Þann 18 Julii settest i Lögþinges Rettenn Hr. Amtmadur Thorarensson til ad fyrertaka enn á ny þá Sök sem hier var þann nærstl. 9 og 14 hujus tretered, mætte so fyrer Rettenum Sýsslumadur Jon Sveinsson uppá Prestsins Sr. Hannesar Schevings vegna, epter Hr. Amtmanns Thorarenssonar authorisation af 17 hujus, upplesinn not. lit. G. Sýsslumadur Wigfús Jonsson sem Dómare i Herade mæter nu og framlagde eitt Innlegg af Dags Dato, sem er hanns Svar uppá Lögþinges Rettar Stefnunnar Posta, sem þad vidar medfærer, upplesid not. lit. H. Annad Innlegg framlagde Sýsslumadurenn af Dags Dato, hvar med hann vill demonstrera Sakarennar Asigkomulag sem þad vidar medfærer, upplesid not. lit. I. Mr. Þorsteinn Jonsson framlagde Innlegg af Dags Dato vidvíkiande Sakarennar Asigkomulage og Málsins Heimvísun i Herad, begierer til Slúttningar Kost og Tæring, upplesid not. lit. K.

Desen

Defensor uppástendur þetta sie allt óbevísad og refererar sig til þess sem i Processenum sie anført og uppástendur Dómenn underkendann og annulleradann. Sýslumadur Wigfús uppástendur Repressalier og Satisfaction samt Proces Umkostnad af Prestenum fyrer i hanns Fráveru giørdar Skickaner hier fyrer Rette samt ólaga Innstefning, Vidara høsdu Partarner ecke i Sókn edur Vørn ad framfæra under endelegann Løgþinges Dóm.

Num. XV.

Sama e. m. settest i Rettenn Hr. Løgmadur B. Marcusson, mætte so fyrer Rettenum Sýslumadurenn i Isafiardar Sýslu Sgr. Jon Arnorsson uppá Hr. Landfogetans Skúla Magnussonar vegna, og framlagde eina Løgþinges-Rettar Stefnu af Dato 29 Julii 1782. under Hende og Signete Hr. Løgmanns B. Marcussonar, hvar med stefnest Sýslumadurenn i Kiósar Sýslu Sgr. Wigfús Thorarensson so sem Herads Dómare i Gullbringu Sýslu med hanns átta Meddómsmønnum til ad forsvara sinn Herads Dóm þann 2 Apr. 1782 i Eignar Prætumále um Akurey liggiande vid Seltiarnarnes i mille Hanns Kongl. Majestæt og Land-Physicum Jons Sveinssonar og Apotekarans Biørns Jóns sonar vegna Jardarennar Ness, sømuleides stefnast Land-Physicus Jón Sveins son og Apotekaren Biørn Jónsson so sem Adtektamenn Akureyar og Høfundar Málsens, ad forsvara þeirra Adtekt á Eyunne, sem sama Løgþinges Stefna vísdar útvísar, upplesenn not. lit. A. Sysslumadur Jón Sveinsson framlagde Hr Amtmanns Thorarenssonar Ordre til sin ad útfæra þessa Søk vegna Land-Physicus Jóns Sveinssonar og Apotekarans Biørns Jónssonar af Dato 17. hujus upplesnar not. lit. B. Þvi næst framlagde hann eina Contra Stefnu af 8 Maji næstliðna under Hr. Løgmannsens B. Marcússonar Hende og Signete, i þessare Søk, hvar med Hr. Landfogetenn Skúle Magnusson Contrastefnest til ad taka i móte þeim Akiærum og Iretteseттelser er Citenterne Land-Physicus Jón Sveinsson og Apotequer Biørn Jónsson hønum fyrer ógrundada Sókn mótsetiande og uppástandande verda, samt til Sekta og Proces Umkostnadar Betal-

 ings

língs Løgþinges Dóm lida, sem sama Contra Stefna vídar medfærer upplesenn not. lit. C. Sysslumadur Jón Arnorsson framlagde eitt pro Memoria dat. Kaupenhavn þann 10. Maii næstl. under Nafne Hr. Landsfogetans Skúla Magnussonar, hvar inne hann ansæker ad þetta Mál meige útsetiast til næstkomande Løgþínges Rettar 1784 þar hann sem vidkomande Regnskabs-Betient hafe refererad Máled til þess Konunglega Rente-Cammer og fyrerspurt sig hvad vidt þad gánga skyllde, enn ei til Dato Svar fenged, sem þad vídar medfærer upplesid not. lit. D. Sýsslumadur Wigfús Thorarensson, sem Herads Dómare og Sýsslumadur Jon Sveinsson uppá sína Principalers vegna uppástanda ad Søken verde fyrertekenn og eckert ónaudsynlegt Uppehalld Sakarennar verde tilstaded, hvar uppá epter Vidkomenda Begiering so látande Rettarenns Interlocutorium var afsagt.

Landfogetenn Skule Magnusson hefur wtteked og læted fyrer þennann Løgþijnges Rett framleggia eina Løgþijnges Stefnu hvar med hann innstefnt hefur til Underkiendelse Herads Doome Sysslumannsens Wigfusar Thorarenssonar, afsøgdum á Reykiavikur Þijnge þann 2. Aprilis 1782 hvar inne hann tildæmer Jørdenne Nese alla Heyskap og Eignar-Rett til Akureyar ad undannteknum Sælding sem Reykiavíkur Kirkiu tilheyre, á moote Landfogetans Paastande, sem hefur viliad tileigna Kongs-Jordenne Widey Heyskap og Eignar-Rett til somu Eyar. Epterad Løgþijnges Stefnann var upplesenn framlagde Sysslumadurenn Jon Arnorsson eitt pro Memoria frá Hr. Landfogeta Skula Magnussyne hvar inne hann begerer Udsettelse til Ars i Søkenne, þar hann hafe refererad hana i Tillite til Heyskapar i Akurey mille Wideyar og Ness, til þess Konunglega Rente-Cammer, ei sem Eigande, helldur sem vidkomande Regnskabs Betient, enn til Dato eckert Svar odlast. Enn þar sem sú upplesna Løgþijnges Stefna sigtar Beinleides til ad fá upphafenn Herads-Doom Sysslumannsens Wigfusar Thorarenssonar sem dæmer Akurey ad tilheyra Nese, so uppástanda hiner Partarner bæde Sysslumadur Wigfus og Sysslumadur Jon Sveinsson

uppá

uppa Hr: Land-Physici Jons Sveinssonar og Apoteker Biörns Jonssonar vegna, ad Søkenn her fyrertekenn verde og protestera ald videre Opsettelse, so sem naudsynialaust a allar Siidur, hvort þeirra Protest og Paastand Retturenn fyrer loglegt og gildt-antekur: Skal þvi þesse Akureyar Søk hier fyrertakast og Herads Processen upplesast og uppákiennast.

Þvi nærst framlagde Actor Proces og Dóm i þessare Søk gengenn af Sýslumanne Wigfúse Thorarenssyne ad Reykiavík i Gullbringu Sýslu þann 29 Octobr. 1781 og 1 Növembr, sama Ar; samt 22 Febr. og 2 Apr. 1782. i hvørs Slúttningu ad Apotekaren B. Jonsson er dæmdur til ad hafa med øll-um Rette láted yrkia Akurey Ared 1781. og er þvi frikenndur fyrer Hr. Land-fogetans Tiltale, fyrer so vel Heysláttenn sem Adtektena á Eyarennar Heye bæ-de fyrer undannfarna og epterkomande Tíd, med vídara sem same Proces og Dómur medfærer upplesinn not. lit. E. Sýslumadur Sgr. Arnorsson setr i Rett og uppástendur síns Principals vegna: 1. Ad Hr. Landfogete Magnusson hafi af Processens Pag. 15 og 27. leidt Gøgn og Røksemder til þess ad Akurey hafi alldrei Nes Kyrkiu tilheyrt, þar heinnar er hvørke geted i Wilkins Máldaga, Visitatiu Bók Mag. Brynjólfs Sveinssonar nie sídurstu Visitatiu Biskups Hr. Hannesar Finnssonar, hvar þo øll Nes Kyrkiu Eign og Itøk eru Nafngreind, og hvørge hafi Apotekare, Landphysicus nie þeirra Svara Madur Løgrettumadur Jon Þorgeyrsson i Processenum þad vogad ad framfæra, miklu sídur getad líklegt giørt eda bevísad. 2. Ad Herads Dómarenn Sýslumadur Wigfús Thorarensson hafi eingu ad sídur ofhastarlega og óréttele-ga tildæmt Apotekara B. Jonssyne Akureyar Heyskap fyrir umtvistada, og allra heldst epterkomande Tíd, þar hann, Apotekaren hafi þess i Processenum so lángt frá ei óskad, ad hann helldur á Processens Pag. 32. hafi uppástaded, ad eing enn Dómur genge i Søkenne, og Apotekaranum sie einkanlega stefnt til ad hey ra Landfogetans Gøgn, epter hvørium þad á Akurey af Apotekaranum Sumared 1781 slegna og hirdta Hey tilheyre Widey, hvør Gøgn og finnest á Processens

Pag.

Pag. 15 og 27 fierdeiles þar þá verande Nes Abúande Løgrettumadur Wigfús Arnason meinar i Besigtelses Forretningen giørdre 1755 ad Widey eige Betaling af Nese ; Uppáſteudur þvi ad ſinn Principal Hr, Landsfogetenn frikenneſt fyrer øllum af hauns Contrapørtum æſktum Utlátum og Sakarennar Uppákoſtnade, og óſkar þar hiá ad Herads Dómurenn verde upphafinn. Sýsslumadur Sgr. Jon Sveinsſon uppá ſinna Principalers vegna, refererar ſig til þeſs Paaſtands, ſem þeir ádur fyrer Herads Rettenum hafa framſært, med þvi Tillegge ad Herads Dómur Sysſlumannſins Thorarensſonar ſem á Løgum grundadur, verde Confirmeradur og Landsfogete Magnusſon fyrer ógrundad Appell og Innſtefning til Sekta og Málskoſtnadar anſiedur, Hierads Dómareſt Sýſſlumadur Wigfús Jonsſon (*) framlagde Innlegg af Dags Dato, hvar iñe hañ uppáſtendur ſins Dóms Confirmation, ſamt Koſt og Tæring af Hr. Landsfogetanum, med vídara ſem þad medfører, uppleſid not. lit. F.

Num. XVI.

Þann 19 Julii ſ. m. ſetteſt i Rettenn Hr. Løgmadur B. Marcusſon, voru ſo framlagdar tvær Løgþinges Rettar Steſnur frá Beikiurunum á Reidarfyrde i Múla Sysſlu Matz Peterſen Tvede og Michael Hanſen Berg, ſú fyrre af 14 Martii 1783. under Hende og Signete Hr. Løgmanns B. Marcusſonar, hvar med Sýsſlumadur i Múla Sýsſlu Sgr. Jon Sveinsſon og hanns Meddómsmenn ſteſnaſt til ad forſvara þeirra ýfir Citanten Beikernum á Reidarfyrde Matz Peterſen Tvede þann 24 Julii 1782. afſagda Ærulenſis Dóm, riſande út af ærerørige Beſkyldninger á móte Aſſiſtenten á Reidarfyrde Chriſtian Hanſen, einnenn ſteſneſt Beikerenn Michael Hanſen Berg, ſem Vidkomande til Anſvara i þvi er hann i þeſſare Søk ſnerta kann, epter ſem ſama Steſna vídar medfærer, uppleſinn not. lit. A. Sú ſídare er og af 14 Martii næſtl. under Hende og Signete Hr. Løgmanns B. Marcusſonar, hvar med ſteſneſt Sýsſlumadur Jon Sveinsſon og Meddómsmenn til ad forſvara þeirra ýfir Citantur;

(*) Þetta ſýneſt ad vera Skrif-Feil; og mun rettara W. Thorarensſon.

tanten Beikernum frá Reidarfyrde, Michael Hansen Berg þann 24 Julii 1782 á Reidarfiardar Høndlunar Stad gengna Herads Dóm, rísande útaf því ad Beikerenn Matz Petersen Tvede hefde sagt sier, ad hann hefde innañ skrabad og stærre giørdt Tranmælers Kútana so vel 4 sem 8 Potta epter Assistent Hanssonar Befaling, er Beikerenn hafi og tilstaded sídann. Assistent Hansen stefnest og til ad forsvara hanns Action i Herade, einnenn Beikerenn Matz Petersen Tvede sem Vidkomande til Ansvara under endelegann Dóm, sem sama Løgþinges Rettar Stefna vídar medfærer, upplesinn not. lit. B Sýsslumadur Jon Sveinsson sem Dómare i Herade mæter hier i Rettenum uppá eigen vegna, og excíperar mót Løgþinges Rettar Stefnunum, ad þær sieu ei løglega birtar Meddómsmønnunum, og begierer ad Beikernum sie tilhallded ad stefna ad nýu i Søkenne. Kaupmadur Hansen er hier ei til Stadar og engeñ mæter hier hanns vegna; Hvar uppá fiell so látande Løgdags Legging.

Med því ad Kaupmadur Christian Hansen sem Hofudpartur Sakarennar og løglega stefndur, ecke mæter her fyrer Løgþijnges-Rettenum edur nockur hans vegna, so leggst hønum her med Løgdagur til næsta Ars Løgþijnges 1784 her i Løgrettu ad mæta epter þeirrar her nu upplesennar Stefnu Hliodan, og þa framvijsa sijn løgleg Forføll, sem hann haft hefur fra ad geta mætt her i Ar. Enn þar Sysslumadur Jon Sveinsson er nu her mæter sem Doomare, uppæstendur ad sijner Meddoomsmenn sieu ecke stefnder, so byriar Citanten þeim Stefnuna løglega ad auglysa, hvar epter þeir sialfer edur fyrer Fullmegtugann tilskildast ad Are 1784 fyrer Løgþijnges-Rettenum hier vid Øxará ad mæta til ad forsvara asamt Sysslumannenum þeirra Doom epter Løgþijnges Stefnunnar Innehallde.

Num. XVII.

Sama s. m. affagde Hr. Amtmadur Thorarensson epterfylgiande Løgþinges-Dóm i Skógar-Søkenne úr Nordur Sýsslu.

Hvørt

Hvort helldur Materia edur Forma þessarar Sakar er adgiætt, þer sa i henne geingne Herads Procesſ og Doomur þad yfer allt augliosslega med sier, ad Citanten fyrer þessum Logþijnges-Rette hefur haft ærnar Orsaker til ad atala þa somu. Hvad þvi fyrra edur Sakarennar Materiu vidvijkur, þa hefur Reykiadals Jarda Forpagtare Mr. Þorsteinn Jónsson innann Nordur Sysslu under 13. Febr. h. a. stefnt Soknar Preste sijnum Sr. Hannese a Helgastødum fyrer Ologlegt og skadvænlegt Skoogarhogg i Jardanna Halldorsstada og Parts Landar-Eignum, af hvorium su fyrre er ein af þeim, sem nefndur Þorsteinn hefur forpagtad, enn su seinne ein Bænda Eign, sem honum ecke tilheyrer, helldur alleina fyrer hann er sett i Caution til Hans Majsts. Enn i þeim i þessare Sok geingna Procesſ er þo bevijsad:

a.) Ad þad sem Presturenn hefur læted taka i nefndum so kolludum Skoogum, hefur wr þeim bædum til samans ecke vered meira enn epter Gisſningu i hædsta lage medal Klifiar a $3\frac{1}{2}$ Hest.

b.) Ad Presturenn hefur brwkad þessa so nefndu Skooga epter Jardanna Abwenda Tilbode og Leife, hvort Halldorsstada Leiguliде þvi helldur mætte i Naudsyn giefa Preste sijnum, sem þad ecke strijdde moote þvi honum gefna Byggingar Brefe, sem i Processen er innfært; og hann þar ad auke hefur vænst Hwsboonda sijns Mr. Þorsteins munnlegs Leifes til ad lia odrum þennann Kratskoog, ad so miklu Leite sem svara kynne hælfre Halldorsstada Landskulld epter N. L. 3. 14. 34. hvörju nefndur Þorsteinn ecke helldur fyrer Herads-Rette hefur mootsagt. Auk þessa er og med Atteste fyrrum Prestsens a Helgastødum Sr. Jons Jonssonar bevijsad, ad i hans Tijd hafe þad vered brwkannlegt og Oupptaladed, ad Presturenn a Helgastødum hafe accorderad sier Hrijstak i Halldorsstada Lande og þar a moote aptur leift þessarar Jardar Abwanda, Fiærbeit i Prestagardsens Lande, þegar þar voru meire Jardar-Snop enn i hinu: Og lijka Þienustu, edur eins hagkvæma syner Processen ad Sr. Hannes hefur vijsad Halldorsstada

Boond-

Bondanum, hvor jafnvel hefur angefed, ad Halldorsstader ecke mundu byggiast, ef þeir ecke nyte neins af Helgastada Herlegheitum.

c.) Er bevijsad ad Presturenñ hefur brwkad þetta Lijtelræde (af Hrijse til nockurrar Hiaalpar til i einu miklu Heyleyses og Hardendes Are ad hallda Lijfe i þeim Nautpening, sem hann hafde aa Prestagardenum Helgastødum.

d) Ad þesser so kolludu Skogar voru til einkes Brwks enn þessa nytsamlegre, og varla til nockurs hæfer utann til ad brennast, epter þvi þad alleina eru lijtelfiorleger Krat- enn aungver Birke-Skogar, sem brwkast kunu til Bygginga edur Hwsavidar.

Þad er og strijdande so vel moote Naatturunnar sem þvi setta Løgmaale, ad taka so hart aa þvi, sem Sysslumadurenn i sijnum Doome hefur giort, ad þvilijker Skoogar, sem þesser, notest til þess, hvar til þeir af Naatturunne eru mest nytsamleger (þvi epter Processenum eru þeir varla brukannleger til Kolagiordar) einkum i soddann Naudsyn og hordu Are sem þetta var i Nordur Sysslu, og þad þar ad auke ecke finnst i Herads Processenum med einu Atride bevijsad, ad Skoogurenn vid Prestsens Sr. Hannesar Brwkun sie skemdur edur spialladur, hvad þeir og, af þvi litlu, sem hann þar med Knijf og Snidel hefur laated taka og afsnima, varla gieta vered, og ecke helldur finnst þar yfer giord nockur Syns edur Aasteds Forretning. Þetta er nu þad sierlegasta af þvi, sem i Tillité til þessarar Sakar Materiu ber Vitne uñ, hvorsu hart Citanten Presturenñ Sr. Hannes hefur orded wte vid þann yfer honum affagda Herads Þijngs Doom, sem tilfinnur nefndann Prest ad betala til Kongs og Karls til samans 5½ Mørk fyrer þessa i Naudsyn og med Abwandanna fullkomnu Leise brwkada so kallada Skoogaryrkiu, edur rettara Hrijstak, hvad Sysslumadurenn þo i sijnum Doom kallar Oheimilldar Adtekt og hefur þar fyrer dæmt 3 Merkur til Kongs. Enn hvad Sakarennar Formam snerter, þaa er henne ecke helldur betur vared, þvi

a) Hefur Sysslumadurenn Þvert a moote N. L. 1. B. 11. Cap. ecke haft ad neinu Prestsens Astædu um ad Abwendurner, sem hofdu heimilad hönum Hriisstaked skyldu sækiast; og svara fyrer þessa Sok; og þad ecke jafnvel þo sa eine af þeim nefnelega Halldorsstada Boondeim sialfur mætte fyrer Rettenum, og vidstæde sitt Prestenum giefna Leife og Heimild, fyrer hvoria han ætte ad svara; og Þorsteinn ad hafa sitt Regress til hans, hefde hönum annars epter ofantöldu nockurt tilkomed.

b) Finnst þad hverge i Processenum bevijsad, ad Mr. Þorsteinn sie edur hafe vered Competent til ad uppætala þann Skada, sem han meinte ad Parts Skooge være af Prestenum orsakadur, þar Þorsteinn sialfur ecke a þessa Jord, og ecke hélldur hefur framlagt neina Fullmagt Parts Eiganda til ad höfda nockra Sok moote Prestenum.

c.) Er a sialfu Averka Plaatsenu aldrei giörd edur halldenn nockur Syns Forretning; edur sa uppætalade Skade edur Spiöll löglega metenn, hvad þo endelega ætte ad ske, bæde epter N. L. 1. 16. og Landsl: B. 19: Cap: og þad her þvi helldur, sem bæde Einarstada og Mula Skoogar liggia i Grend vid þa, wt af hvorium þesse Sok er risenn, hvors vegna hefde vered naudsynlegt, og so vegna Landamerkianna, ad ein lögleg og fullkomenn Aasteds Forretning hefde vered giörd epter Laganna Tilhallde, ædurenn Presturenn var dæmdur til ad betala so vanvyrdelegar Bætur og Landnæmi, sem ecke helldur gat funded Stad utann epter löglegre Aasteds Forretningu, Ja; þad ma ecke helldur kallast so fullkomlega bevijsad, sem i þessare Sok vera ætte, ad Hriisid af Prestsins Sr. Hannesar Mönum sie uppteked einwüges i Halldorsstada og Parts Landareignum; þar Landamerken alldrei hafa vered skodud; og enn nu sijdur er þad bevijsad, hvörsu mikell Averkenn hefur vered a Jardanna Halldorsstada og Parts Skoogum hvörre fyrer sig, helldur hefur þetta vered læted koma alleina uppa Slump og og Gætur, eins og þar ad auke Markspiöllen sialf, hvor Sysslumad=

madurenn hefur læted sijn Þijngvitne epter Vitnanna lausre Utsögn meta og gieta uppa heima i Helgastada Þijnghwse, aan þess ad nockur kiæme a Plaatsenn.

d) Innehallda bæde Sysslumannsins Dooms Præmisser og hanns Innlegg fyrer þennann Løgþijnges Rett adskilianlegt, sem ecke er samhlioda Processenum og þeim færdu Vitnum so sem til Dæmes:

1) Ad Presturenn ecke hafi haft Hey fyrer stoort meira enn Helming af sijnum Nautpening, sem er aldeiles moote Vitnaña wtsögn.

2) Ad Presturenn, sem sialfur sie beneficeradur med langt stærre og betre Skoog, hefde getad notad sier hann a fyrerfarande Vetre, þar þo flestöll Vitnen hafa aalited þad fyrer Ogiørlegt.

3) Ad Presturenn hafi i Forbode Forpagtarans Þorsteins brwkad þessa Hrijs-Skooga, þar þetta so kallada Forbod þo alldrei fiñst ad hafa Prestenum byrt vered, og alldrei helldur løglega sialfum Abwendanum a Halldórsstødum, og til ad innsia, hvorsu Ologmætt þetta a Sunnudags Morgne utann Vitna sijnda Forbod Böndanum a Halldórsstødum var, hefde Under-Doomareñ og Mr. Þorsteinn alleina þurft ad lesa N. L. 1, 19. 22.

4) Ad Presturen tvisvar hafi læted drysa 60 Fiaar i Skoogeñ, jafnvel þo eckert af Vitnunum hafi sagt hvad margt þad Fe hafi vered, og eitt Vitned þar ad auke wtþryckelega vitne, ad þad i fyrra Sinne einga Stund hafi aastaded, enn i seinna Sinn nock ud leingur. Enda hefde og Presturenn Halldorsstada Abwanda Leifi til Reynslu ad læta reka Fed i þeñañ so nefnda Skoog.

Yfer allt hefur og Sysslumadurenn i sijnum Doom wtfært þessar Ogrundudu og Obevijsudu Sakargiftar med meidande og Osæmelegum Atkvædum uppa Prestenn, og ecke med einu Orde hefur helldur Sysslumadureñ geted þess, sem þo er vitnad i Processenum ad bæde Sysslumadurenn sialfur, so vel sem Parts, Yndolfsstada og Halldorsstada Abwendur hafa a aflidnum harda Vetre eins og Presturenn Sr. Hannes brwkad Halldorsstada Hrijs Skoog til

G 2 Biarg-

Biargar þeirra Peninge, og þo, sem billegt var, slopped ækiæru-leuser þar fyrer, þo hefde þad samt ætt ad giora so miked, ad Aasteds Forretning og so þeßvegna naudsynlega hefde ætt ad giorast, þvi helldur sem fleire hofdu brwkad Skoogenn til, epter hvers eins Averka ad meta Spiollenn, ef nockur voru. Hvad þvi vidvijkur sem i Vitnaleidslu Actenum hefur so miøg vered leitast vid ad fæ bevijsad, og sem Sysslumadurenn og so, ecke utann Moodsyrda uppæ Prestenn Sr. Hannes æminnest, ad Presturenn nefnelega fremur ødrum hafe komest so vel af, ad hann aungvu hafe þurft ad looga af sijnum Peninge, þæ bevijsar þad ecke annad, enn ad þad synest sem ad bæde Doomarenn og Citanten i Herade hafe vered Oænægder med þessa-Prestsens Lucku. Enn hvad þæ Samlijking æhrærer, sem Sysslumadur Wigfus Jonsson i Innlegge her fyrer Løgþijnges Rettenn hefur giort til Forsvars sijnum Doome, millum Danmerkur og Noregs stooru Eikar- og Grene-Skooga og þess litla Halldorsstada Krat-Skoogar, þæ passar hun ecke betur til þessarar Sakar, enn þad 5ta Hiool til eins Vagns, og hefde helldur af Sysslumannenum ecke kunnad ad brwkast, hefde hann adgiætt edur vitad, ad soddann Krat-Skoogar, sem Halldorsstada er, i allre Noreg, og jafnvel lijka i Islande, almennelega brwkast til ad foodra Pening med. I Tillite til ofannskrifads dæmest þvi fyrer Rett: **Þeim af Sysslumañenum i Nordur Sysslu** Wigfuse Jonssyne **þann** 1. Martii h. a. **ad Helgastødum afsagda Herads Þijngs Doom i þessare Søk, er af þessum Løgþijnges Rette, sem Ogrundudum aldeiles fræfalled; Til** Justitz-Cassen **betalar nefndur Sysslumadur epter Forordningarennar af** 16. Novembr. 1764 15 Art. 1 **Rdr. og Forpagtarenn Mr.** Þorsteinn **i** Procefs **Kostnad fyrer þessum Løgþijnges Rette, til Prestsens Sr.** Hannesar 4 **Rdr.**

Courant

Courant, Enn fraa Mulct fyrer oflanga Burtveru fraa Løgþijnges Rettenum eru þeir Innstefndu frijtekner, i Tillite til þeirra angefnu Bægenda og Hardinda. Þad Idæmda lwkest af Vidkomendum innann 6 Vikna epter þessa Dooms løglega Birting, under Adfør epter Løgunum. Hvad annars aahrærer Stefnu-Post Sr. Hannefar umm Skemmu Uppbroted, þaa kann sw Søk hier ei ad fyrertakast, helldur blijtur hun fyrst a prima Instantia løglega ad innstefnast og uppaadæmast.

Num. XVIII.

Þann 21 Julii s. m. var af Hr. Løgmanne B. Marcussyne affsøgd epterfylgiande Dómslúttning i þvi so kolludu Akureyar Máле, mille Landfogetans Skúla Magnussonar og Nes Abúenda Landphysicus Jons Sveinssonar og Apotekarans Biørns Jonssonar.

Þær Roksemder sem Sysslumadurenn Wigfus Thorarensson hefur framfært sijnum Herads Doome til Styrkingar i þvi so kallada og fyrer þessum Løgþijnges Rette tracterada Akureyar Maale, eru so vel grundadar uppaa Nes Sijdu, ad hvorke Hr. Landfogete Skule Magnusson, ecke helldur hanns Talsmadur Sysslumadurenn Jon Arnorsson hafa getad þær i nockru sveckiad; Þvi þad þeir framfært hafa so vel fyrer Herads sem þessum Løgþijnges Rette, synest helldur vera þeim aa moote enn med; Þeir hafa og ecke helldur neitt af þeirra Paastande løglega sier til Fórdeel bevijsa getad. Þar ad auk finnst innfært i þaa Besigtelses Forretning, sem framfoor ad Nese 1755. ad Jordenne fylge Akurey og Heyslæattur aa henne anfærdur

 onge-

ongefer 40 Læs Hoe: Þar meinest Eyen ad tilheyra Kirkiuñe i Nese fyrer ærlegt vijst Hoverie af Hiemme-Bonden til Widøe Klester; Eñ Þar er eckert mentionerad hvar i seddañ sokallad Hoverie bestande, og enn sijdur bevijsad, ad þad nockurn Tijma hafi af Nes Abwendum fyrr edur sijdar til Wideyar golded vered; Enn hitt er fullkomlega bevijsad, ad so lenge Menn tilvita, hefur Heyskapur hafdur vered i Akurey fra Nese, enn alldrei fra Widey. Ad so kallad Hoverie kunne edur eige ad takast af Obyggdum edur Eyde-Jordum, strijder i moote Hoveriets Nætturu og Egenskaber. Ad Landfogetenn hefur viliad Omaka sig med af Pogn Mældaganna ad slætta edur bevijsa, ad Eyen ecke tilheyre Nes Kirkiu syñest æ eingu rijda, Þvi hvort hun tilheyrer Nes Kirkiu edur Nese sialfu epter so laungu Hefdarhallde, gefur ecke Widey Þar fyrer nein Rettugheit ad tileigna sier hana so sem adskilda Jord fra Nese. Reykiavikur Kirkia er sw einasta sem æ Sælding i Eyunne epter Þeim Mældagá sem er af Dato 1379. og Sysslumadurenn Thorarensson i sijnum Herads-Dome henne upræjudiceret tileignad hefur, og hun enn nu stendugt brwkar lijtenn Heyskap æ Þvi henne Þar tileinkudu Plætse. Þvi ad Þessu Male vel yfirvegudu dæmest fyrer Rett:

Ad Sysslumannsens Wigfusar Thorarenssonar Herads Doomur geingenn ad Reykiavijk Þann 2. Aprilis 1782 hvar inne dæmest, ad Apotekaren Biörn Jonsson hafe med øllum Rette læted yrkia optnefnda Akurey og ad hann frijkienneft fyrer Landfogeta Skula Magnussonar Tiltale fyrer so vel Heyslættenn, sem Adtektena æ Eyarennar Heye bade fyrer undannfarna og epterkomande Tijd, er af Þessum Løgþijnges Rette aldeiles confirmeradur og stadfestur

festur; Proces Kostnadur er upphafenn a allar Sijdur, þar Landfogetenn hefur væntanlega þeinkt sig ad sækia riett Mæl epter hans anfærdum Raisoner og Herads Doomsens Innehallde.

Num. XIX.

Sama s. m. mætte fyrer Rettenum Sýsslumadur i vestare Parte Skaftafells Sýsslu Sgr. Lýdur Gudmundsson og producerade einn Heimvisunar Dóm af 24 Julii 1782 i þeirre Delinqventens Jons Sigurdssonar Hórdóms Søk, sem i Løgrettu var nærstlided Ar tracteret og er ad finna i sama Ars Løgþinges Bók sub Num. 22. og 25. uppleseð og áskrifad Lit. A. Þvi nærst framlagde Sýsslumadurenn þriggia Manna Attest af Dato 9 Julii nærstl. ad Delinqventen være so veikur, ad ei hefde getad hier fyrer Løgþinges Rettenum mætt, sem þad medfærer uppleseð not. lit. B: Sýsslumadurenn begierer ad þesse Søk verde ad so vørnu Máli til nærstkomande Løgþinges Rettar útsett, þar hun ad Delinqventenum fiarlægum og forfolludum kunne hvørke ad examinerast nie dæmast, hvad hønum og so er af Rettenum epterláted; Stendur so þesse Søk open til nærstkomande Ars Løgþinges Rettar epter hier i Fyrra og nu framlagdre Stefnu og Heimvisunar Dóms Hliódan.

Num. XX.

Den 23. Julii *vare til Stæde udi Laugtings-Retten Herrer Stift-Amtmand* THODAL, *Amtmand* S. THORARENSSEN, *Landfoget* JON SKULESEN, *og de övrige til Stæde værende Kongl. Betientere, da fölgende blev forhandlet i Retten oplæst og paaskrevet:*

1.) Hans Kongel. Majestæts Special Jordebog over Sysseler, Klostre og Ombuds-Jorder udi Island for indeværende Aar.

2)

2.) Regifter over de Reftancer, fom Forpagterne af Sysſler og Ombuds-Jorder udi Syder- og Vefter-Amtet i Island have fig paadraget fra 1767 Aars Begyndelfe til 1782 Aars Udgang.

3.) Regifter over de Reftancer fom Forpagterne af Sysſler, Klofire og Ombuds-Jorder udi Norder- og Ofter-Amtet i Island have fig paadraget fra 1767 Aars Begyndelfe til 1782 Aars Udgang.

4.) Regifter over udeftaaende Reftancer af pro Cento-Skatten udi Syder- og Vefter-Amtet i Island anført fra 1. Julii 1768 til 1782 Aars Udgang eller 8. hujus.

5.) Regifter over udeftaaende Reftans af pro Cento-Skatten udi Norder- og Ofter-Amtet i Island anført fra 1. Julii 1768 til 1782 Aars Udgang eller 8. hujus.

Blev faa af Landfogden efterfpurgt om Hans Kongel. Majeft. vare udi afvigte Aar 1782 her i Landet tilfaldne nogle forbrudte Boesloder, arveloft Gods eller ftrandede Skibe? Dertil fvarede Sysſelmændene og nærværende famtlige, Ney, undtagen at udi Arnefs Sysſel og Bacharholts Tingfogn ere 1782 tilfaldne 2. forbrudte Boesloder, den eene paa 8 Rdr. og den anden paa 4 Rdr.

Blev faa Fløge Jorder offentlig opbudne, efter de derom i Forvejen bekiendtgiorte Conditioner, faaleedes lydende:

CONDITIONER

Paa hvilke Fløge Jorder nu offentlig blive opbudne til nye Forpagtning.

1.) Disfe Jorder opbydes og bortforpagtes paa 5 Aar, ligefom fidfte Gang, med den da bevilgede, nedfadte og forringede Afgift, med Landtingfkriver Løn 13 Rdr. 54½ Skil.

2.) Den Høyftbydende ftiller ftrax ved Tilflaget antagelig Caution til mig i Jordegods for disfe Jorders aarlige Afgift og tilbørlige Forvaltning.

3)

3.) Fæsten betaler den Høystbydende ligeleedes strax til Landfogden mod hans Qvittering.

4.) Tilslaget skeer paa det Kongel. Rente-Kammers forventende Approbation, da den Høystbydende imidlertid udstæder til mig sin Revers under Haand og Segl, i Følge Forordningen af 15. April 1776 at han Conditionerne vil opfylde.

5.) Ingen som bliver Høystbydende maae siden gaae fra Budet, og efter at Tilslaget er skeet, antages ikke heller noget høyere Efterbud. Øxeraae Landsting den 22. Julii 1783

L. A. Thodal.

Men efter som ingen vilde giøre noget Bud paa disse Fløge Jorder, formedelst den skadelige Jord-Ild, der allereede er begyndt at yttre sig, saa blev de indsatte til Opbud til næste Aars Alting.

Epter Hr. Stiftamtmanns Thodals Befaling, er þesse Kongsins allernaadigste Resolution i Løgþinges Bókena innfærd.

Under 28. sidstl. Junii har det Kongel. Rente-Kammer tilkiendegivet mig Hans Kongel. Majestæts fölgende allernaadigste *Resolution* af 19de Ejusdem;

Vi tillade allernaadigst,

1) At de Capitaler eller rede Penge, som een eller anden blandt Indbyggerne i Island kunne have at udsætte paa Rente maae, naar saadant forlanges, og Capitalen ei er under 100 Rdlr. modtages i den Islandske Handels-Cassa for det Mig allernaadigst anfortroede Amt, imod Interims Beviiser fra vedkommende Handels-Betientere, og at disse Summer derefter, naar de tilsammen udgiøre i det mindste 500 Rdlr. maae modtages i Vor Casse, imod gangbar Rente, 4 pro Cento, fra

Indleverings Dato, hvorefter Directionen for den Grønlandske, Islandske, Finmarske og Færøiske Handel for de i Handelens Cassa saaleedes leverede Summer haver at give formelig Obligation til Vedkommende, imod igien fra Vort Finance Collegio, at forsynes med Contra-Obligation; Dog at Handelen, paa det at Pengene ikke skulle staae for længe Frugtesløse for Eierne, men kunne bringe Rente, bliver pligtig, strax at afgive samme i Vor Casse, saa snart, den erholder Efterretning om, at saa stoer Summa, som der kan modtages, er indløben. Og

2.) At Vort Danske Cancellie fra Vort Rente-Kammer maae tilskrives, om at foranledige Vor allernaadigste Authorisation til, at og saa de offentlige Stiftelsers Midler i Island, som staae under samme, kunne modtages og giøres Frugtbringende paa lige Maade.

Hvilken Hans Mayestæts allerhøyeste Resolution, til alles Efterretning, herved offentlig bekiendtgiøres.
Bessestæd Kongs-Gaard den 23de Augustii 1783

L. A. THODAL.

Blev saa det halve Munchetveraae Kloster offentlig opbudet, efter de derom i Forveien bekiendtgiordte Conditioner saaleedes lydende:

CONDITIONER.

Hvorefter det halve Munketveraae *Kloster som afgl. Laugmand* Sölvesen *havde i Forpagtning den* 23 Julii *næstk. bliver i Laugretten offentlig opbudet til Forpagtning paa Livstid.*

1) Betaler Klosterholderen i Følge Forordningen af 15 Apr. 1776. aarlig i rette Tid til Landfogden den af Klosteret svarende Af-

givt og Landtingskriver Salarium med 87 Rdlr. 26 ß. samt Degne Penge, som til det mediciniske ere henlagde 25 Rdlr. 48 ß. og som sædvanlig underholder Kloster-Presten.

2) Den som Klosteret tilslaaes, bor strax ved Tilslaget være betænkt paa at stille til Amtmanden en antagelig Caution i Jordegods for Klosterets aarlige Afgivt og dets tilbørlige Administration.

3) Fæste, i Henseende til hvilket vedkommende forbeholdes frit Bud, bør strax ved Tilslaget erlægges til Landfogden i reede Penge, imod hans Qvittering.

4) Tilslaget skeer, i Følge ovenmældte Forordning, paa Rente-Kammerets forventende nærmere Approbation, da den tilkommende Klosterholder, om et antageligt Bud erholdes imidlertid, ved et Interims Bevis af Amtmanden, dog strax sættes i Besiddelse af Klosteret, i Følge af forbemældte Forordning, imod at Klosterholderen under sin Haand og Seigl til Amtmanden reverserer sig til at opfylde desse Conditioner.

5) Ingen som gior det høyeste Bud er igien tilladt at gaae fra samme, ligesom og, at naar først Tilslag er skeet, kand intet Efterbud ventes antaget.

6) I øvrigt bør den tilkommende Klosterholder, i Henseende til hans Administration, at rette sig efter Landets Lov, samt forbemældte Forordning og andre om Jorde-Godsernes Behandling i Landet enten allereede udgivne eller herefter udgivende Anordninger, og der iblandt ogsaa det i Aar om Landskylderne publicerede allernaadigste Rescript af 19 Maii d. a. Øxeraae Landsting den 21 Julii 1783. S. THORARENSEN.

Paa foranførte Conditioner blev ⅔ Munkeverage Kloster tilslaget Mr. Erland Hialmarsen som høystbydende for 21 Rdl. Cour. Fæste.

Blev saa Hans Kongl. Majts. Forpagtnings Jord Kiernøe opbuden efter de derom i Forvejen bekiendtgiorte Conditioner saaleedes lydende:

CONDITIONER.

Hvor efter Hans Majts. Forpagtnings Jord Kiernöe *inden* Oefiords *Syssel bliver udi Laugretten den* 23 Julii *næstkommende offentlig opbuden, til Forpagtning paa Livstid.*

1) Betaler den tilkommende Forpagter, i Følge Forordningen af 15 Apr. 1776. den aarlige Afgivt og Landtingskriver Salarium i rette Tid til Landfogden, med 5 Rdlr. 64 ß. Courant.

2) Bør strax ved Tilslaget stilles til Amtmanden en antagelig Caution i Jordegods, for den aarlige Forpagtnings Afgivt og Gaardens tilbørlige Administration.

3.) Fæste, i Henseende til hvilket de Lysthavende forbeholdes frit Bud, bør strax ved Tilslaget erlægges til Landfogden i reede Penge, imod hans Qvittering.

4.) Tilslaget skeer, i Følge ovenmældte Forordning, paa Rente-Kammerets forventende nærmere Approbation, da den tilkommende Forpagter, om et antageligt Bud erholdes, imidlertiid ved et Interims Beviis af Amtmanden, dog strax sættes i Besiddelse af Forpagtningen, i Følge af forbemældte Forordning, imod at Forpagteren under sin Haand og Seigl til Amtmanden reverserer sig til at opfylde disse Conditioner.

5.) Ingen som giør det høyeste Bud er igien tilladt at gaae fra samme, ligesom og, at naar først Tilslag er skeet, kand intet Efterbud ventes antaget.

6.) I øvrigt bør den tilkommende Forpagter, i Henseende til hans Administration, at rette sig efter Landets Lov, samt forbemældte Forordning og andre om Jordegodsernes Behandling i Landet enten allereede udgivne, eller herefter udgivende Anordninger, og deriblandt ogsaa det i Aar, om Landskylderne publicerede allernaadigst Rescript af 19. Maji d. A.

Øxeraae Landsting den 21. Julii 1783.

S. Thorarensen.

Paa

Paa næst foranførte Conditioner blev Hans Majestæts Forpagtnings Jord Kiernøe tilslaget Sigurd Olavsen som Høystbydende for 10; Rdlr. 4 Mark Courant Fæste.

Num. XXI.

Paa næstkommende Laugting 1784 komme til offentlig Aabud Hans Kongel. Majestæts Norder Syssels Ombuds Jorder, samt Reykedals Jorder tillige med den halve Flatøe, efter dertil fra det Kongel. Rente-Kammer forventende Samtykke.

Num. XXII.

Gaarden Hreimstad, som tilhører afgl. Sysselmand Jon Arnesens Sterfboe beliggende i Norder-Muhle Syssel, af Dyrhed 16 Hundr. med 4 Rdlr. Specie Landskyld og 2de Qvilder, blev ved offentlig Aabud bortsoldt og tilslaget Hr. Stiftamtmand L. A. Thodal som høystbydende for 92 Rdlr. Specie.

Num. XXIII.

Delinqventen Hannes Grimsson frammfellur skriflega þvi Appelle sem hans Defensor declarerade næstl. 17da hujus hier i Løgþijnges Rettenum, og þar hia Oskar, ad Hans Hævelborenheit Hr. Stift-Amtmadurenn vilie Søkena fyrer Hans Majestæt foreſtilla, og sækia um Uppgiof a dæmdu Straffe.

Num. XXIV.

Forpagtarenn Mr. Thorsteinn Jonsson declarerar skriflega Appell fra þeim Løgþijnges Doome sem affagdur var hier i Løgrettu næstliden 19 hujus og begierer Processen beskrifadann iñañ Laga Termins dat. 21 Julii 1783.

Num. XXV.

Epterfylgiande Proclama var upplesid.

Sijdann Biarne Magnusson a Kolfreyustad a sijdstlidnum Vetre fyrer daudlegann Afgang ér burtkalladur, og hanns epterlatnu ringu Femuner, sem finnast kunnu, registrerader og vurderader af mier, samt til Forvaringar til mijns Heimiles flutter, hanns einasta vitannlega Erfingia Eyrike Eyrikssyne Skips-Timburmanne i Holstein (hvorium Bæ, ecke er vitannlegt) til Medtoku, hvor hiermed asamt Sterbwsins Creditorer sub pæna præclusi & perpetui Silentii innkallast innann Ars og Dags fra proclamatis publication ad mæta fyrer Skipta-Rettenum ad Kolfreyustad, sem af mier sama Stadar innann Septembr. Manadar Utgangs 1784 haldenn verdur, sa fyrre ad bevijsa hanns formeintu Arfa Rettugheit; Peir sijdare ad legitimera þeirra Fordringer uppa Sterbwed, þa hvorium skal Rettur skie ad Logum. Eskinfyrde þann 21 Junii 1783.

J. Sveinsson.

K. M. Sysslumann i Sudur Múla Syslu.

Num. XXVI.

Var upplesinn Samningur mille Prestsins Sr. Gunnlaugs Gunnlaugssonar og Sigurdar Oddssonar, ad þad Hvalreka Maal millum Háls og Liósavatns Kirkna i Náttfaravíkum sem nærstlided Ar var tracterad fyrer Logþijnges Rettenum, skule af þeirra Alsu vera fraafalled daudt og Magtarlaust, dat. 23 Maij 1783. Pessare Forlijkun fylgde Samþycke Prestsens Sr. Jons Thorgrimssonar ad Háls Beneficiarius hallde Rekanum i Náttfaravíkum, dat. 23 Jún. 1783. Nefnda Forlijkun hefur og hanns Hævelbaarenheit Hr. Stiftamtmadur Thodal med sinne Uppaskrift approberet þann 17 Julii 1783.

Num. XXVII.

Hr. Amtmadur S. Thorarensson gesur til Vitundar þad Feil i nærst-

nærstlidens Ars Alþijnges Book Pag. 46 nefnel. ad i þeim af honum affagda Mortifications Doome sieu wtelaaten þesse Ord: uden lovlig Adkomst (*) sem eige ad setiast i sama Stad i hanns, eins og þaū finnast vera i nærst epterkomande Hr. Løgmañs Marcússonar Mortefications Doome, sem finnest aa somu Pag.

Sysslumenn komner til Alþinges 1783.

Sysslumadur	Sgr. *JON ARNORSSON*	þañ 12	Julii
"	Sgr. *HALLDOR JACOBSSON*	" 12	Julii
"	Sgr. *WIGFUS THORARENSSON*	" 13	ejusd.
"	Sgr. *JON SVEINSSON*	" 15	ejusd.
"	Sgr. *WIGFUS JÓNSSON*	" 16	ejusd
"	Sgr. *LYDUR GUDMUNDSSON*	" 18	ejusd
"	Sgr. *JÓN JONSSON*	" 21	ejusd
"	Sgr. *STEINDOR FINNSSON*	" 22	ejusd
"	Sgr. *SIGURDUR SIGURDSSON*	" 22	ejusd
samt Løgsagnare	*PETUR PETURSSON*	" 10	ejusd

Eptirskrifud Bref og Kauplysingar voru uppleſnar i Logrettu Anno 1783

1. Affalsbref Margretar Cortsdottur med liwsum Vilia heñnar Egtamanns Biarna Wigfwssonar, og Samþycke Gisla Biarnasonar aa 16 Hundr. i Litladal innañn Skagafiardar Sysslu til Simeonar Teitssonar fyrer 4 Rdl. til Specie hvort Hundrad. dat. 8 Jul. 1782. Þar med fylgde

2. Qvittering Biarna Wigfwssonar fyrer nefndra 16 Hundr. i Litladal rigtugann, Betaling, dat. 29 Jañ. 1783. 3.

[*]. Þetta Feil er ad kenna Manusc.

3. Affalsbref Sigurdar Runolfssonar a 4 Hundr. i Litladal innann Skagafiardar Sysslu og Mælefells Kirkiu Sookn til Simeonar Teitssonar fyrer 16 Rdr. til Specie, dat. 27. Aprilis 1783

4. Affalsbref Pauls Halldorssonar a Jordenne Audnar 10 Hundr. liggiande i Laxardal og Þverar Kirkiu Sookn enn Helgastada Þijng Sookn til Prestsens Sr. Hanesar Lauritzsonar Scheving fyrer 52 Rdr. Specie, dat. 10. Julii 1781.

5. Kongel. Confirmation uppa Testament Profastsens Sr. Pauls Sigurdssonar og hans Hwstrw Wilborgar Gudlaugsdottur, ad hvort þeirra sem leingur lifer behalde þess Afdauda epterlaatnu fasta og lausa Godse, sijna Lijfstid, dat. Christiansborg 21. Febr. 1783.

6. Makaskiftabref Mr. Sigurdar Oddssonar a Lioosavatne 20 Hundr. innann Þijngeyar Sysslu og Jordenne Holtakote 10 Hundr. innann somu Sysslu til Mr. Sigurdar Gudmundssonar fyrer Þorirsstade 30 Hundr. innann Eyafiardar Sysslu i Kaupangs Kirkiu Sookn, dat. 17. Decembr. 1782.

7. Affalsbref Prestsens Sr. Illuga Hannessonar epter Fullmagt Madame Olufar Hannesdottur a Nedradal 10 Hundr. i Myrdal innann Skaftafells Sysslu til Jons Jonssonar a Svijnadal fyrer 85 Rdr. til Specie, dat. 14. Junii 1782.

8. Giafabref Madame Sigrijdar Jonsdottur a Gardshorne liggiande i Lioosavatns Hrepp til Þordijsar Jonsdottur, dat. 25. April 1782.

9. Affalsbref Mr. Jons Olafssonar fyrer Fullmegtugan Profastenn Sr. Biorn Thorgrimsson a 25 Hundr. i Petursey innan Skaftafells Sysslu til Mr. Mens Alder Raben fyrer 200 Rdr. til Specie betalada fyrer Utretting Prestsens Sr. Magnusar Olafssonar, dat. 19. Julii 1783.

10. Affalsbref Profastsens Sr. Marcusar Magnussonar med Sambycke Moodur hanns Madame Ingebiargar Marcusdottur ꝏ Jordenne Selialande 12 Hundr: liggiande i Skutulsfyrde innañ Isafiardar Sysslu, til Kaupmannsens ꝏ Isafyrde Sgr. Busch fyrer 225. Rdr. Courant, dat. 26. Junii 1783.

11. Giafabref Arna Biarnasonar ꝏ 10 Hundr: i Vestare Krokum liggiande i Fnioskadal til Einars Jonssonar og Gudrunar Arnadottur, dat. 27. Julii 1782.

12. Giafabref Hioonanna Biarna Þorsteinssonar og Katrinar Illugadottur ꝏ 10 Hundr: i Hœlflendunne Sælingsdal innann Dala Sysslu til Herdijsar Sigurdardottur, dat. 1. Junii 1782.

13. Affalsbref Prestsens Sr. Gudmundar Thorgrimssonar epter Fullmagt Sysslumannsens Þorgrims Sigurdssonar ꝏ Jordenne Spooamyre 16 Hundr. innann Myra Sysslu til Mr. Þorbiarnar Biarnasonar fyrer 163 Rdr: Courant, dat: 4. Julii 1783.

14. Affalsbref Prestsens Sr. Jons Hannessonar ꝏ Svarfhoole 16 Hundr. liggiande i Svijnadal til Mr: Isaachs Jonssonar fyrer 144 Rdr: Specie, dat. 8. Febr: 1783.

15. Affalsbref Mr. Isleifs Halldorssonar ꝏ Unuhoole innann Rꝏngarvalla Sysslu 5 Hundr. til Helga Lafrantssonar fyrer 60 Rdr. til Specie, dat. 9. Julii 1782.

16. Kongel: Confirmation uppꝏ Testament Jons Einarssonar ꝏ ollum hanns Femunum epter hanns Dag til Studiosus Thorsteins Einarssonar, dat: Kaupenhavn d: 7. Januarii 1780,

17. Affalsbref Helga Steinssonar ꝏ 10 Hundr: i Eyde-Jordeñe Mꝏnavijk ꝏ Skaga til Sysslumanns Biarna Halldorssonar fyrer 2 Hundrada Skulld, dat: 23. Decembr. 1771. Þessa Jord Mꝏnavijk bijdur Klausturhalldare Halldor Widalin Logerfingium Helga Steinssonar til Innlausnar innann Ars og Dags, dat. 15. Julii 1783

18. Makaskiftabref Sigurdar Gislasonar á 44 Hundr: i Efra Nwpe innann Hwnavatns Sysslu til Sr: Eiriks Olafssonar fyrer Litlu Brecku 8 Hundr. Skaldstade 6 Hundr. i Kluckufelle 7 Hundr: og Heidarbæ 12 Hundr. Item 12 Hundr: i Bæ i Krooksfyrde, dat. 9. Julii 1782.

19. Affalsbref Prestsens Sr: Eggerts Ormssonar á háalfre Kolls vijk 12 Hundr. innann Bardastrandar Sysslu til Halldors Olafs sonar, fyrer Stórt Hundrad Siotiju og Tvo Rixdale til Specie, dat. 31. Octobr: 1778.

20. Affalsbref Pauls Einarssonar á 10 Hundr. 110 Al: i Heima-Jordenne Ondverdarnese innann Arness Sysslu til Brinjolfs Jonssonar fyrer 5 Rdr. Specie hvert Hundrad, dat: 29. April 1782. Einnenn selur Mr. Einar Eiriksson Brinjolfe Jonssyne 9 Hundr: 95 Al. i somu Jordu Ondverdarnese fyrer 5 Rdr: Specie hvert Hundrad, dat: 29. Januarii 1783.

21. Brygdarlysing Brinjolfs Jonssonar á 9 Hundr: 95 Al: i Ondverdarnese vegna Umbodsbarns hauns Biarna Biarnasonar og tilbydur eins mikla Peninga og fyrer nefnd 9 Hundr: 95 Al: hafa gefner vered, dat. 24. Julii 1783.

Þesse Logþijnges Acta erú rett wtskrifud af Logþijnges Rettar Protocollen Anni 1783

Vitnar

Th. Nicolausson.

Epter Begering eru epterfilgiande 2 Document averterede.

I.

Med þvi eg þess er var ordenn, ad Menn laangt fraa i Landenu, og medal annarra aldeiles Okunnuger, hafa skrifad mier til, og beded mig

mig um Medol til Lækningar sijnum Siwkdoomum; Þaa vil eg hafa Alþijdu her med til Vitundar gefed, ad sijdann Ared 1772 ad Apotheqvet i mijns Formanns Land-Physici Saal. Biarna Paulssonar Tid, var fraaskiled honum; og einn Apotheqver allranaadugast tilsettur, hefur Land-Physicus eckert med Læknis-Medala Utsvorun ad giora. Hvors vegna Vidkomendur eiga, ad leita Apotheqverens um Læknesmedol enn ecke mijn, hvorium einasta tilkiemur ad fyrerskrifa þau sem af honum wr Apotheqvet i uppaakomande Tilfellum wthlutast skulu. Sie þvi þetta öllum vitannlegt, uppaa þad ad eingenn misþeinke þad vera af Forsoomun eda Hyrduleyse sked, þott eg ecke giegne slijku, eda finne mig i ad gaunga i Borgun fyrer adra enn Vine og Kunningia, vil-iande annars giæta minnar Embættes Skyldu i mote sierhvorium, þaa hennar er rigtuglega leitad. Nese d. 2. Junii 1783

J. Sveinsson.

II.

Da det afgangne Præst paa Breidebolstad Hr. Asmund Jonsen tilhørende Accie-Brev udi de nye Indretninger i Reykewig under Num. 90. ikke var at finde udi Hans efterladte Brevskaber, saa formoedes at maae være Hannem imod Hans Villie og Videnskab frakommet. Altsaa indkaldes her, med et Aars Varsel ved dette Proclama den, om nogen er, som bemældte Accie-Brev maatte i Hænde have, da, i Fald ingen dermed indfinder sig, vorder Mortifications Dom tagen over samme Accie-Brev.

Hvitaaevalle den 15 Julii 1783. J. Eggertsen.

Pro Memoria!

So sem þad hefur og er mijn Astundan ad brwka mitt Bookþrykkerie sem flestum til Nytsemda og marger kvarta yfir þvi, ad þeir hafi ecke Jons Bok

MAGNUSAR Kongs, og kuñe þvi ei sig epter Lögunum ad retta; Lika hef eg sied epter Lögmañ WIDALIN i hañs Fornyrdum ritad, heyrt eiñig af lærdum Möñum, ad þær þryckttu Logbókareñar Editones á HOOLUM og NUPUFELLE sieu ei sem rettastar; Þvi vilda eg hier med bidia þad respective Publicum einkum Lögmeñ vora og lærdustu Sÿsslumeñ, ad gefa sínar Anmærkningar yfir þá sidurstu Logbókareñar Edition af 1709. sem almeñelega er halden hin betsta og þegar Anmærkningarnar eru komnar epter þeim eldstu og betstu Membranis, þá mættu mier tilsendast annadhvört Anmærkningerne er kinnu á tilhlidelegum Stedum setiast nedan á Spatiurnar, (hvar hiá setiest þeirra Nøfn er Anmærkningarnar frá sier gefa) eda Umbreitingar i siælfum Bókareñar Texta, efter den höyeste Øvrigheds Foranstaltning og Sigende. Og sem vona ad so magtæliggiande Verk, kuñe Publico verda til stærstu Þenustu, so forsikkra eg mig um Hlutadeigenda roggsamlega Framkvæmd og Lidsiñe, þar eckert skal uppá mína Sídu vanta, sem befordra kann eitt patriotisk Øyemeed. HRAPPSEY d. 27. Septembr. 1783.

BOGE BENEDICTSSON.

Forordning,
angaaende
de saa kaldede
Løse = Mænd
paa Island,
deres
Afskaffelse med videre.

CHRISTIANSBORG den 19de Februarii 1783.

Vi Christian den Syvende,
af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Dytmersken og Oldenborg.

Giøre alle vitterligt: At, da Os allerunderdanigst er foredraget, hvorledes de saa kaldede Losemænd i Vort Land Island, skal foraarsage Landet megen Skade og Fordervelse, fornemmelig derved, at disse Folk ei tage stadig Tieneste hos Bonden, men leie derimod deres Arbeide, enten i Dage- eller Ugeviis paa den Tiid, Bonden meest træn-

ger til dem, og det imod saa hoi og overdreven Løn, at Bonden derved udsues, hvorved tillige foraarsages Mangel paa ordentlige og stadige Tieneste-Folk. Disse Løsemænd omstrippe og Landet og udsue Almuen med Landprang af unyttige Kramvahre og ulovlig Qvæg-Leie, drive deres Tiid, for den største Deel, bort i Orkesløshed og eenlig Stand, hvorved baade Folkets Formeerelse hindres og de selv paa deres Alderdom blive Landet og de Fattiges Casse til Besvær; Saa have Vi, til denne Uorden at afhielpe, allernaadigst funden for got og hermed byde og befale:

1.

Ingen, endog de, som efter Forordningen af 3die Junii 1746, dens 15de Art., kunde have Adgang til at blive Løsemænd, maae herefter være det eller af nogen Ovrigheds-Person dertil gives Tilladelse.

2.

Alle de, som nu ere Løsemænd, hvad enten de ere det med eller uden Ovrigheds Tilladelse, skal inden 6 Maaneder, efterat denne Forordning er oplæst paa Mandtals-Tingene, enten tage Aars Tieneste hos Bønder og boende Folk eller byxle Gaarder, Gaards-Parter eller Hialeier (Huusmands-Pladser) eller optage øde Jorder; skulle nogen Løsemand ikke vide sig Leilighed til enten af Deelene, da haver han strax at vende sig først til Repstioren og siden til Sysselmanden om enten Jorde-Brug eller aarlig Tieneste, kan de ei forskaffe ham enten af Deelene, da maae han forblive Løsemand, indtil Repstioren kan anviise ham aarlig Tieneste for gangbar Løn og Kost eller skaffe

ham

ham Jordebrug, og skal han derpaa tage Sysselmandens Beviis, som hannem meddeeles uden Betaling.

3.

Dersom da nogen efter disse 6 Maaneders Forløb, skulde befindes at være Løsemand, da haver Repstioren med Tingbuds-Seddel, at kalde ham til næste Mandtals-Ting, og haver han da ei Sysselmandens Beviis at foreviise, at han haver søgt Jordebrug eller aarlig Tieneste og ingen af Deelene kundet bekomme, da skal Sysselmanden dømme ham paa nogle Maaneder i Tugthuuset, og skal da Sysselmanden være betænkt paa at anviise ham enten Jordebrug eller aarlig Tieneste, naar hans Tiid i Tugthuuset er til Ende, paa det han ei skal nødes til at være Løsemand.

4.

Skulde nogen Bonde eller den, som haver Boepæl og holder Folk, foregive, at en Løsemand har antaget hans Aars Tieneste, og det siden ved Repstiorernes Undersøgning skulde anderledes befindes, da bør Løsemanden betale dobbelt Aars Tieners Løn til Bøyde-Cassen, hvor hans foregivne Huusbond boer, og Huusbonden ligesaa meget, og skal Løsemanden ligefuldt tilholdes at tage Tieneste eller byxle Jord; Befindes nogen anden Gang i saadan Underfundighed, bør han, foruden samme Bøder, staae en Time i Gabestokken. Ingen maae huuse saadanne Løsemænd; giør nogen herimod, skal han bøde for hver Uge, han huuser en saadan, ½ Rdl Cour. hvilke Repstioren uden videre Lov og Dom exeqverer; og tilkommer Repstioren deraf den ¼ Deel, og de ¾ Deele tilfalder Sognets Fattige.

5.

5.

Saa skal og herefter alle af Bondestanden, Mands- eller Qvindes-Personer, som ei have noget Jordebrug, være pligtige at tage aarlig Tieneste hos boesatte Folk eller, i Mangel deraf, behandles og ansees paa den Maade, som i denne Forordnings 2 og 3 Art. er anordnet.

6.

Det maae ikke være nogen tilladt, at arbeide for Dag-Løn uden Huusmændene og deres Qvinder og Børn, som hos dennem ere til Huuse, samt de, som have Sysselmændenes Attest, at de have hos hannem begiert enten Jordebrug eller Aars Tieneste og ingen have kundet bekomme; Handler nogen herimod, ansees han som Løsemand, og omgaaes da dermed som tilforn sagt er.

7.

Ingen Jordbrugere maae have sine Sønner længere hiemme hos sig, end til de ere 18 Aar, da de skal tage Tieneste hos andre Folk, med mindre de tiener hos Forældrene for Kost og Løn, som andre Tienestefolk, og maa da ingen fleere være hiemme, end der til deres Gaards-Brug maatte behøves.

8.

De, som boe ved Strand-Kanterne og ernære sig med Fiskerie, under Navn af Hialeie-Mænd og Tomthuus-Mænd eller Boede-Mænd, maa det være tilladt, naar Vertiden er forbie, at arbeide hos Bonden for Dagløn. Saa maa og de Folk, som slige Fiskere i Vertiden behøve, naar samme er forbie, ligeledes tiene

Bonden

Bonden, for Dagløn, dog skal de første som og de sidste benævnte herom være forsynede med Sysselmandens Attest.

9.

Ligeledes skal det og være de paa Landet sig opholdende Haandværkere, saasom de der arbeide i Jern, Kobber, Træe, item Uldspindere, Vævere og andre, tilladt at arbeide for Bonden for Dag- og Uge-Løn, naar de herom ere forsynede med Sysselmandens Attest.

Thi byde og befale Vi hermed Vores Stiftamtmand, Bisper, Amtmænd, Laugmænd, Sysselmænd og andre, som denne Vores Forordning under Vort Cancellie-Segl tilskikket vorder, at de den paa behørige Steder strax lader læse og forkynde.

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn den 19de Februarii 1783.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

CHRISTIAN R.

J. G. Moltke.

K

Luxdorph. P. Aagaard.

Forordning,
anlangende
hvorledes for Fremtiden
skal forholdes med
Troelovelser.

CRISTIANSBORG den 19 Febr. 1783.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade, Konge til Dan=

mark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmersken og Oldenborg; Giore alle vitterligt:

At, da Vi ere komne i Erfaring, hvorledes den hidtil brugelige Maade, at indgaae Troelovelse paa i Vore Kongeriger Danmark og Norge, baade skal være kostbar for Almuen og tillige føre mange Uordener med sig; Saa have Vi til Vore kiere og troe Undersaatteres Nytte, og, for at hemme de hidtil i Svang gaaende Uordener, allernaadigst villet budet og befalet, ligesom Vi og hermed byde og befale:

1.

Ingen Gilde eller Sammenkomst maae holdes i Anledning af nogen Troelovelse, men enhver skal forføie sig fra det Sted, hvor Troelovelsen holdes, hiem i sit Huus; og skal Byefogederne i Kiøbstæderne, samt Herreds- og Birkefogederne paa Landet, samt Fogederne og Lehnsmændene i Vort Rige Norge, have Indseende

med, at saadanne Gilder og Sammenkomster ikke skeer, men skulle de skee, da have de saadant strax at anmelde for vedkommende Stiftamtmand eller Amtmand; og skal da saavel Fæste-Manden som Fæste-Qvinden give hver for sig To Rigsdaler udi Mulct til Byens eller det Sogns Fattige, hvor Gildet eller Sammenkomsten har været holden, og desuden enhver for sig ligesaa meget til den Byefoged, Herreds-Foged, Birkefoged, Foged eller Lehnsmand, som saadant haver anmeldet, hvilken Mulct efter Stiftamtmændenes Ordres i Kiøbstæderne, og Amtmændenes paa Landet udpantes, uden foregaaende Lov og Dom af vedkommende Rettens-Betiente.

II.

Naar Troelovelse er holdet, skal Præsten i det Sogn, hvor Fæste-Qvinden opholder sig, næste Søndag lyse til Egteskab af Prædikestoelen, paa den i Ritualen anbefalede Maade, hvad enten de Troelovede det begierer eller ikke, og naar der trende Gange er lyst af Prædikestoelen, skal Brylluppet være fuldbyrdet inden den fiette Søndag derefter, den Søndag iberegnet, paa hvilken den sidste Tillysning skeete.

III.

Sogne-

Sogne-Præsten i det Sogn, hvor Tillysningen af Prædikestoelen er skeet, skal have Indseende med, at Brylluppet inden den anbefalede Tiid fuldbyrdes; skeer det ei, skal han kalde de Troelovede for sig, og i sine Medhielperes Overværelse tilsporge dem, hvorfor Brylluppet ei er fuldbyrdet; skulle de da begge være eenige udi at forlange Troelovelsen ophævet, da skal saadan deres Begiering indføres i Ministerial-Bogen, og af dennem underskrives, om de kan skrive, hvis ei, tegner Præsten deres Navne med paaholden Pen, og af Præsten selv og Medhielperne tillige underskrives, og skal Troelovelsen da saaledes være ophævet, og tillige af Prædikestoelen næste Sondag bekiendtgiøres, at disse Troelovede have med fælles Samtykke ophævet deres indgaaede Troelovelse, og maae da disse ingen Sinde indgaae enten Troelovelse eller Egteskab med hinanden, uden Vores egen allernaadigste Dispensation.

IV.

Skulle de derimod enten begge eller en af de Troelovede forlange Udsettelse af Brylluppet, da maae saadan Udsættelse ikke tilslades, men den eller de, som sig vegrer Brylluppet at holde, skal give Een Rigsdaler Mulct til Sognets Fattige for hver Uge Brylluppet udsættes, hvilken Mulct af vedkommende Stedets Foged ind-

 drives

drives paa Præstens Anmeldende uden foregaaende Lov og Dom; skulle Brylluppet endnu i fiire Uger derefter ikke være fuldbyrdet, da melder Præsten det til Biskoppen, som efter nøiagtig derover indhentet Underretning om Aarsagen, haver at indsende det med sin Betænkning til Vores Danske Cancellie.

V.

Skulle den eene af de Troelovede erklære sig at have grundet Aarsag til at paastaae Troelovelsen ophævet, efter de Aarsager, som i Danske Lovs 3 Bogs 16 Cap. og Norske Lovs 3 Bogs 18 Cap er anført, da skal Sogne-Præsten see til dennem at forlige, men kan det ei skee, da skal den, som troer sig til saadan Sogsmaal berettiget, udtage Stevning inden fiorten Dage; Gior den det ei, da forholdes dermed efter foregaaende 4de Artikel.

VI.

De Troelovede maae ei flotte til hinanden og boe under Tag sammen, forinden Brylluppet er holden; de som handle herimod, straffes, som for fortiilig Sammenleie.

VII.

Hvad Adelen og de lige med Adelen privilegerede angaaer, da forholdes herefter med deres Troelovelse eller Ja-Ord, som hidtil.

Thi byde Vi og hermed allernaadigst befale Vore Grever, Stiftsbefalingsmænd, Friherrer, Biskopper, Amtmænd, Landsdommere, Laugmænd, Præsidenter, Borgemestere og Raad, Fogder og alle andre, som denne Vores Forordning under Vort Cancellie-Seigl tilskikket vorder, at de den paa behørige Steder til alles Efterretning strax lader læse og forkynde; Givet paa Vort Slot Christiansborg i Vores Kongelige Residence-Stad Kiøbenhavn den 19de Februarii 1783.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian R.

J. G. Moltke.

Luxdorph. P. Aagaard